

Helsinki

Tietotilinpäätös 2023

Sisällys

1. Tietosuojavastaavan katsaus	3	5. Julkisuuslain mukaiset tietopyynnöt	16
2. Tietotilinpäätöksen tarkoitus.....	3	6. Tietopyynnöt sosiaali-, terveys- ja pelastus-	17
3. Tietosuoja-asioiden vastuunjako Helsingin		toimialalta ja Työterveysliikelaitoksesta	17
kaupungilla	4	7. Selosteet käsittelytoimista	18
3.1 Kaupunginhallitus	4	8. Tietoturva	21
3.2 Tietosuojavastaava	4	8.1 Tietoturvaa koskevat vastuut toimialalla/ virastossa/liikelaitoksessa	21
3.3 Tietosuojatiimi.....	4	8.2 Tietojärjestelmien käyttökatkot.....	24
3.4 Tietosuojatyöryhmä.....	4	9. Tietosuoja koskevat vaikutustenarvioinnit	25
3.5 Tietosuoja koskevat vastuut toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa	4	10. Käsiteltävät henkilötiedot	28
4. Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen		10.1 Käsiteltävät henkilötietoryhmät	28
tietosuoja-asetuksen mukaan.....	8	10.2 Henkilötietojen luovutukset	29
4.1 Rekisteröityjen informointi	8	11. Sopimukset ja hankinnat	31
4.2 Tietosuojaselosteet	8	12. Koulutukset ja ohjeistus	32
4.3 Rekisteröidyn oikeuksiin liittyvät pyynnot	9	12.1 Henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset	32
4.3.1 Oikeus saada pääsy tietoon, tietojen tarkastuspyynnot	10	12.2 Henkilötietojen käsittelyä koskeva ohjeistus ..	33
4.3.2 Oikeus tietojen oikaisemiseen, oikaisupyynnot.....	11	13. Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset	35
4.3.3 Oikeus tietojen poistamiseen, poistopyynnot.....	12	14. Valvontaviranomaisten selvitys- ja tietopyynnot...37	
4.3.4 Oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen	13		
4.3.5 Oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä.....	14		
4.3.6 Oikeus riitauttaa automaattinen yksittäispäätös	15		

Julkaisija: Helsingin kaupunginkanslia, Helsinki 2024

Taitto: Innocorp Oy

Helsingin kaupungin tietotilinpäätös 2023

Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisu 2024:19
ISBN 978-952-386-443-6 (pdf)

Sarjan ISSN:t

ISSN-L 2242-4504

ISSN 2323-8135 (verkossa)

1. Tietosuojavastaavan katsaus

Tietosuojatyö Helsingin kaupungilla muotoutuu jatkuvasti sekä organisaation tietosuojan tason kehittyessä että ulkoa tulevien vaikutteiden myötä. Myös organisatoriset muutokset muovaavat tietosuojatyötä osaltaan. Tietosuojavastaavan lähtiessä vuoden 2023 lopulla tehtävää ryhtyi hoitamaan apulaistietosuojavastaavana toiminut väliaikainen tietosuojavastaava. Uusi, pysyvä tietosuojavastaava nimitettiin hoitamaan tehtävää maaliskuusta 2024 alkaen. Tietosuojavastaavan vetämä tietosuojatiimi organisoitui osaksi Helsingin kaupunginkanslian oikeuspalveluja joulukuusta 2023 alkaen.

Tietosuojatyössä korostui vuoden 2023 aikana myös tietosuojan hahmottaminen osana EU:n datastrategian mukaista kehitystä. Tietosuojatyössä on otettava entistä enemmän huomioon työn sijoittuminen osaksi datatalouden kokonaisuutta ja tietosuojan toteuttamiseen vaikuttaa yhä laajeneva EU:n laajuinen säädöskehikko. Vuoden 2023 aikana ryhdyttiin soveltamaan esimerkiksi EU:n datanhallintosaädöstä ja tulevina vuosina työ jatkuu, kun odotettavissa on muun muassa tekoälysäädöksen voimaantulo.

Suuremmat EU-tasoiset linjat voivat vaikuttaa Helsingin kaupungin toimintaan hyvinkin konkreettisella tasolla. Yksittäisenä elementtinä voidaan nostaa heinäkuussa 2023 EU:n komission antama odotettu vastaavuuspäätös koskien henkilötietojen tiedonsiirtoja Yhdysvaltoihin. Komission päätöksessä katsotaan, että Yhdysvallat var-

mistaa riittävän suojan EU- ja ETA-alueelta yhdysvaltalaisille yrityksille siirrettäville henkilötiedoille, mikäli yritykset ovat liittyneet osaksi uutta tietosuojakehystä. Yhdysvaltojen vastaavuuspäätöksellä voi olla merkittäviäkin vaikutuksia Helsingin kaupungin henkilötiedon käsittelyyn kolmansiin maihin tehtävien tiedonsiirtojen osalta.

Vuotta 2023 määritti myös tekoälyn käytön yleistyminen. Myös kaupungilla on tarkasteltu tekoälyn käytön edellytyksiä ja sovelluksia. Tietosuojaan liittyviä vaatimuksia on huomioitu tekoälyn käyttöönoton suunnittelussa, mutta koulutusta ja ohjeistusta tekoälyn ja tietosuojan haastavassa yhtälössä tarvitaan vielä.

Kansallinen tietosuojan valvontaviranomainen on viestinyt korostavansa vuoden 2024 tarkastustoiminnassaan henkilötietojen käsittelyn valvontaa organisaatioissa ja käyttöoikeuksien hallintaa. Myös Helsingin kaupungin tietosuojavastaavan rooliin valvovana elimenä tullaan panostamaan vuoden 2024 aikana, kun tietosuojavastaava käynnistää vuosittaisen itsenäisen valvontasuunnitelmansa laatimisen ja toteuttamisen.

Sofia Kallio
tietosuojavastaava

Niilo Vähäsarja
apulaistietosuojavastaava

2. Tietotilinpäätöksen tarkoitus

Tietotilinpäätös on keskeinen osa tietosuojan toteutumisen seuranta ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (EU 2016/679, jäljempänä tietosuoja-asetus) määrittelemää osoitusvelvollisuutta (5 artikla). Osoitusvelvollisuus tarkoittaa sitä, että organisaation pitää pystyä osoittamaan noudattavansa tietosuoja-asetusta henkilötietojen käsittelyssä sekä toteuttavansa tietosuojaperiaatteita myös käytännössä.

Osoitusvelvollisuuden toteuttaminen edellyttää, että henkilötietojen käsittelyyn liittyvät prosessit ja tietosuojaperiaatteiden käytännön toteuttaminen dokumentoidaan. Tietotilinpäätös on osa tätä dokumentointia: se

koostaa yhteen, mitä Helsingin kaupungilla on käytännössä tehty tietosuojan toteuttamiseksi.

Osoitusvelvollisuuden toteuttamisen lisäksi tietotilinpäätös antaa tietosuojan tilannekuvan ja toimii tietosuojatyön kehittämisen välineenä.

Tällä tietotilinpäätöksellä osoitetaan, miten tietosuoja ja tietoturva ovat toteutuneet Helsingin kaupungin toiminnassa aikavälillä 1.1. - 31.12.2023. Dokumentti on laadittu yhteistyössä toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tietosuojan ja tietoturvan vastuuhenkilöiden sekä kaupungin tietosuojavastaavan ja tietosuojatiimin kesken.

3. Tietosuoja-asioiden vastuunjako Helsingin kaupungilla

Tietosuoja-asioiden vastuunjako on määritelty kaupungin tietosuojalinjauksissa.

3.1 Kaupunginhallitus

Hallintosäännön 8 luvun 1 §:n 5-kohdan mukaisesti kaupunginhallitus vastaa siitä, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön velvoitteet ja valvoo niiden toteutumista.

3.2 Tietosuojavastaava

Tietosuoja-asetus velvoittaa kaikkia julkishallintoon kuuluvia organisaatioita nimeämään tietosuojavastaavan. Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu organisaation neuvonta ja ohjaus kaikissa tietosuojakysymyksissä, tietosuoja-asetuksen noudattamisen valvonta mukaan lukien tähän liittyvät tarkastukset, yhteistyö valvontaviranomaisen kanssa ja rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen tukeminen. Helsingin kaupungin tietosuojavastaavan ottaa virkaan kaupunginhallitus. Hallinnollisesti tietosuojavastaava sijoittuu kaupunginkanslian hallinto-osastolle. Tietosuojavastaavan asema ja tehtävät määräytyvät suoraan tietosuoja-asetuksen 38 ja 39 artiklojen nojalla. Tietosuojavastaava raportoi suoraan kaupungin ylimmälle johdolle, ja hänen asemansa kaupunkiorganisaatiossa on autonominen ja riippumaton.

3.3 Tietosuojatiimi

Tietosuojavastaavalla on apunaan tietosuojatiimi. Siihen kuuluvat apulaistietosuojavastaava, joka avustaa tietosuojavastaavaa tämän tehtävissä ja toimii tietosuojavastaavan sijaisena, sekä kaksi tietosuojan asiantuntijaa.

3.4 Tietosuojatyöryhmä

Kaupungilla on kansliapäällikön asettama tietosuojatyöryhmä, jonka tehtävänä on valmistella kaupungin tietosuoja koskevaa ohjeistusta ja sisäisiä menettelyjä tietosuojan toteuttamiseksi sekä sen osoittamiseksi, että tietosuoja toteutuu kaupungin toiminnassa. Työryhmän tehtävänä on myös koordinoida kaupungin tietosuojakäytäntöjen yhtenäisyyttä, huolehtia siitä, että kaupungin henkilöstölle järjestetään riittävästi koulutusta tietosuo-

ja-asioissa sekä ohjeistaa, linjata, seurata ja kehittää tietosuojatyötä kaupungilla. Tietosuojavastaava toimii tietosuojatyöryhmän puheenjohtajana.

Tietosuojatyöryhmällä on kaksi alatyöryhmää: sopimusten alatyöryhmä ja tietosuojan vaikutustenarvioinnin alatyöryhmä.

3.5 Tietosuoja koskevat vastuut toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa

Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten johdolla on vastuu toiminnan lainmukaisuudesta henkilötietojen käsittelyssä.

Kuhunkin toimialaan, virastoon ja liikelaitokseen on nimetty tietosuojan vastuuhenkilö, joka toimii yhteyshenkilönä oman organisaationsa ja tietosuojavastaavan välillä, osallistuu tietosuojatyöryhmän toimintaan ja viestii omassa organisaatiossaan tietosuojatyöryhmässä käsitellyistä asioista sekä tarvittaessa muista tietosuojaan liittyvistä asioista, opastaa ja neuvoo sekä tarvittaessa kouluttaa omaa organisaatiotaan tietosuoja-asioissa, osallistuu organisaationsa tietosuojan vaikutustenarviointeihin ja uusien tietojärjestelmien hankintoihin, mikäli tietojärjestelmät käsittelevät henkilötietoja. Lisäksi tietosuojan vastuuhenkilö tekee ja päivittää oman organisaationsa rekisteriselosteet ja selosteet käsittelytoimesta. Vastuuhenkilö ilmoittaa myös tietoonsa saamasta tietoturvaloukkauksesta tietosuojavastaavalle ja apulaistietosuojavastaavalle. Jokaisessa organisaatiossa on myös määritelty henkilötietoihin kohdistuvien tietopyyntöjen käsittelyyn liittyvät prosessit ja vastuutahot, joista tietosuojan vastuuhenkilön tulee olla selvillä.

Toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa on lisäksi oltava nimetty vastuuhenkilö myös tietoturva-asioissa. Tietosuojan vastuuhenkilön ja tietoturvasta vastaavan henkilön työtehtävät risteävät usein toisiaan, joten yhteistyön tekeminen kuuluu molempien tehtäviin.

Tietosuojavastaava ja tietosuojatiimi tapaavat kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen tietosuojan ja tietoturvan vastuuhenkilöt organisaatio kerrallaan kerran syksyn ja kerran kevään aikana. Vastuuhenkilöt ottavat

halutessaan mukaansa myös muita osallistujia omasta organisaatiostaan.

Seuraavissa kappaleissa kuvataan, miten vastuut ja resursoinnit ovat toteutuneet tarkastelujakson aikana kullakin toimialalla, virastossa ja liikelaitoksessa.

Kaupunginkanslia

Kaupunginkansliassa on kolme tietosuojan vastuuhenkilöä, joista kaksi kaupunginasiamiehiä ja yksi lakimies. Vastuuhenkilöt sijoittuvat hallinto-osaston oikeuspalveluihin. Tietosuojan vastuuhenkilön tehtävät on määritelty kaupungin tietosuojalinjauksissa.

Tietosuojaan liittyvästä vastuunjaosta ei ole kansliassa tehty päätöksiä eikä niitä ole kirjattu tehtäväkuviin. Tietosuojan vastuuhenkilöille ei ole määritelty täsmällistä, tietosuojatyöhön käytettävissä olevaa työaikaa. Tietosuojan vastuuhenkilön tietosuojaan käytettävissä oleva työaika riippuu kokonaistilanteesta. Keskimäärin kanslian tietosuojatyöhön käytettävä työaika on ollut noin 2 henkilötyövuotta. Suurin osa tietosuojan vastuuhenkilöiden työajasta kuluu tietosuojan vaikutustenarviointeihin eikä kehittämiseen ja kouluttamiseen jää aikaa.

Osastojen tietosuojan yhteyshenkilöille ei ole määritelty tietosuoja-asioihin käytettävissä olevaa työaikaa eikä sijaisia. Vuoden 2023 alussa kaupunginkansliassa toimi kaksi tietosuojan vastuuhenkilöä mutta lisääntyneiden tietosuojaan liittyvien tehtävien vuoksi kevästä 2023 alkaen kaupunginkansliassa on toiminut kolme tietosuojan vastuuhenkilöä.

Kaupunginhallitus on siirtänyt toimivaltaa kaupunginkanslian viranhaltijoille henkilörekistereitä koskevissa asioissa (Kaupunginhallitus 7.3.2022, § 182).

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on kolme tietosuojalakimiestä, joiden pääasiallisena työtehtävänä on tietosuojaan liittyvä tehtävät. Tietosuojalakimiehet toimivat toimialan tietosuojan vastuuhenkilöinä. Sopimuksiin ja hankintoihin liittyviä tietosuojaliitännäisiä asioita on käsitelty yhteistyössä toimialan sopimus- ja hankintalakimiesten kanssa. Toimialan tietosuojalakimiehet osallistuvat asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin tietosuojatyöryhmän kokouksiin. Toimialalla on vuoden 2022 tammikuussa aloittanut tietosuojan erityissuunnittelija, joka vastaa toimialan tietoturvaloukkausilmoitusten käsittelystä. Myös tietosuojalakimiehet osallistuvat tietoturvaloukkausilmoitusten käsittelyyn tarpeen mukaan. Tietosuojalakimiesten tehtävänkuviin ei ole tarkemmin kirjattu tietosuojatehtäviin liittyviä vastuuta.

Sosiaali- terveys- ja pelastustoimialaa koskevien tietoturvaloukkausten ilmoittamisprosessia on muutettu siten,

että käsittelyn vastuu on siirtynyt kokonaisuudessaan soteperille. Aikaisemmin tietoturvaloukkausta koskeva riskiarvio ja ilmoittaminen tietosuojavaltuutetulle tehtiin kaupungin tietosuojatiimissä. Tietosuojalakimiehet ovat sijaistaneet toisiaan. Pidemmät poissaolot on järjestetty siten, että joku tietosuojalakimiehistä on aina ollut paikalla. Lisäksi tietosuojalakimiehet sijaistavat tietosuojan erityissuunnittelijaa tarvittaessa. Korkeakouluharjoittelija on kesän ja syksyn aikana auttanut tietosuojalakimiesten tehtävissä erityisesti konsultaatioihin vastaamisissa tietosuojalakimiesten ohjeiden mukaisesti.

Asiakas- ja potilastietoihin kohdistuvia tietopyyntöjä käsitellään sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla Toimialan yhteisiin palveluihin (31.12.2023 saakka Hallintopalvelut) kuuluvassa Tiedonhallintayksikön Tietopalvelut 2 -alayksikössä (31.12.2023 saakka Tietopyynnöt-alayksikkö). Lisäksi tietoja luovutetaan suoraan yksikköön sijoittuvista terveyden ja sosiaalihuollon keskusarkistoista. Arkistot eivät ole tähän saakka tilastoineet pyyntöjä tietopyyntötyypeittäin. Olemme uudistaneet loppuvuodesta 2023 tilastointimme ja seuraavan vuoden tietotilinpäätökseen saadaan yksikössämme käsitellyt tietopyynnöt kokonaisuudessaan. Lisäksi tietoja luovutetaan asiakkaille suoraan palvelukokonaisuuksista sekä muista yhteisten palvelujen yksiköistä; näistä tietopyynnöistä ei ole tilastotietoa.

Suurin haaste tietopyyntötoiminnon sujuvuudelle oli vuonna 2023 kaupungin sähköisen asiointin alasajo, jossa ei huomioitu riittävällä tasolla muutoksen tuomia vaikutuksia toimialan tietopyyntötoimintaan. Sähköisen asiointin mahdollistama suojattu viestintäkanava tietopyyntöasiakkaan ja tietopyynnön käsittelijän välillä sekä asiakkaan mahdollisuus seurata asiansa käsittelyvaiheita jäivät pois siirryttäessä käyttämään uusia sähköisiä kaupunkiyhteisiä tietopyyntölomakkeita. Muutos on monimutkaistanut prosessia ja asianhallinnassa sekä pyyntöjen tilan seuraamisessa on ollut haasteita. Tietopyyntöjen lakisääteliset käsittelyajat alkoivat kesän 2023 aikana jäädä pahasti jälkeen ja vuoden vaihteessa oltiin tilanteessa, jossa esimerkiksi henkilötietojen tarkastuspyynnön käsittelyaika oli useita kuukausia. Tilanne vaatii tietopyyntötoiminnon voimakasta uudelleenorganisointia sekä järjestelmäkehitystä vuonna 2024.

Vuoden vaihteessa voimaan astunut laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä toi muutoksia asiakastietojen luovuttamiseen. Tietopyyntöjen käsittelyn kehittäminen jatkuu voimakkaana ja tietopyyntöjen käsittelyn ja tietojen luovuttamisen tueksi laadittu käsikirja julkaistaan vuoden 2024 aikana.

Pelastuslaitoksen osuus sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen tietopyyntöjen kokonaismäärässä on hyvin pieni (pyyntöjä alle 10 kpl). Hätäkeskustietojen rekisterinpitä-

jyyteen vuoden vaihteessa tullut muutos kasvattanee jatkossa Pelastuslaitokselle kohdistuneiden tietopyyntöjen määriä.

Tietoturvaloukkaukset, vaikutustenarvioinnit ja sopimukseen liittyvät tietosuoja-asiat työllistävät merkittävässä määrin tietosuojalakimiehiä. Keskeinen osa toimialan tietosuojavastuuhenkilöiden työstä koostuu toimialan sisäisiin konsultaatioihin vastaamisesta. Asiakastietojärjestelmä Apottiin liittyvä tietosuojatyö Apotin tietosuojatyöryhmän ja muiden kehityshankkeiden kautta työllistää jonkin verran. Toimialalle tulee myös paljon tietopyyntöjä sekä rekisteröityjen yhteydenottoja oikeuksien käyttämiseen liittyen. Tietosuojan vastuuhenkilöitä konsultoidaan, kun tiedonsaantioikeus vaatii oikeudellista arviointia.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan rekisterinpitäjän tehtävät on delegoitu toimialajohtajalle (sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 17.1.2023 § 12)

Pelastuskomentaja on päättänyt pelastuslaitoksen tietosuojatyön vastuujako. Vastuujako on kirjattu ohjeeseen Tiedonhallinnan vastuuroolit. Pelastuslaitoksen lakimies toimii pelastuslaitoksen tietosuojan vastuuhenkilönä, joka toimii yhteyshenkilönä kaupungin tietosuojavastaavaan ja neuvoo pelastuslaitosta tietosuoja-asioissa. Varahenkilöinä toimii vastaava ICT-asiiantuntija.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatus- ja koulutuslautakunta on delegoinut rekisterinpitäjän tehtävät kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimialajohtajalle (Kasvatus- ja koulutuslautakunta 20.11.2018, 250 §).

Toimialalla tietosuoja-asioiden hoitaminen on vastuutettu hallintopalveluiden päätöksenteon tuki-yksikköön. Toimialan tietosuojan vastuuhenkilönä on toiminut 22.12.2022 asti pääsuunnittelija. Toimialajohtajan päätöksellä 104/2022 tietosuoja-asioiden vastuuhenkilöksi on nimetty lakimies 23.12.2022 alkaen. Tietosuojan vastuuhenkilö tekee lähes 100 %:sti tietosuoja-asioita. Tietosuoja-asioiden vastuuhenkilö toimii yhteyshenkilönä toimialan ja Helsingin kaupungin tietosuojavastaavan välillä, opastaa ja neuvoo toimialaa tietosuoja-asioissa, osallistuu tietosuoja-vaikutusten arviointeihin sekä uusien tietojärjestelmien hankintoihin, mikäli tietojärjestelmissä käsitellään henkilötietoja. Eri yksiköissä vastuu henkilöstön perehdyttämisestä tietosuoja-asioihin on yksiköiden esihenkilöillä.

Toimialan tietosuojan vastuuhenkilön lisäksi toimialan tietosuojatyötiimissä toimivat tietoturvapäällikkö ja ICT-asiiantuntija. Tietosuojan vastuuhenkilöllä on myös varahenkilö, joka on myös taustaltaan lakimies. Lisäksi tietosuojatyössä on käytetty vuonna 2023 kahta korkeakouluharjoittelijaa, jotka käsitelivät lähinnä tietosuo-

ja-asetuksen mukaisia tietopyyntöjä. Tietosuojatyöhön on lisätty vuoden 2023 aikana resursseja niin henkilöiden kuin allokoitujen työtuntienkin osalta etenkin tietopyyntöjen kohdalla. Lisäys ei kuitenkaan vastaa täysin kasvannutta työtaakkaa. Tietosuojakoulutuksilla ja valistuksella on saatu nostettua tietosuojan profiilia toimialalla merkittävästi, mikä on johtanut töiden lisääntymiseen.

Kaupunkiympäristön toimiala

Toimialan tietosuojan vastuuhenkilöinä on toiminut vuonna 2023 kaksi lakimiestä. Vastuuhenkilöt ovat sijoittautuneina toimialan hallinto- ja lakipalvelut -yksikköön. Toimen vastuuhenkilöistä hoitaa päätoimisesti tietosuojan työtehtäviä ja toisen vastuuhenkilön työtehtävistä 40 % koostuu tietosuoja-asioista. Käytännössä osuus on ollut myös vuonna 2023 tätä suurempi johtuen lisääntyneestä tietosuojatyön määrän kasvusta ja tietosuojaan käytettävä kokonaistyöaika on vaihdellut kiireellisyyden mukaan. Tietosuojan vastuuhenkilöiden tehtävät on määritelty kaupungin tietosuojalinjauksissa. Tietosuojan vastuuhenkilöt sijaistavat tarvittaessa toisiaan – pidempien lomien ja poissaolojen aikana paikalla on ollut aina toinen tietosuojan vastuuhenkilöistä. Tietosuojatyöhön, kuten tietosuojan vaikutustenarviointien tekemiseen sekä tarvittaessa tietoturvaloukkauksista ilmoittamiseen, osallistuu lisäksi toimialan tietoturvapäällikkö.

Merkittävän osan tietosuojan vastuuhenkilöiden käytävissä olevasta työajasta vievät vaikutustenarviointiprosesseissa mukana oleminen ja niiden ohjaaminen, sekä toimialan sisäisiin konsultaatioihin vastaaminen. Kehittämislle ja kouluttamiselle ei jää aikaa. Tietosuojan vastuuhenkilöt antavat yleistä neuvontaa tietosuoja-asioissa toimialalla, avustavat tutkimuksiin liittyvissä tietosuoja-asioissa ja osallistuvat tietosuojaliitännäisten asioiden läpikäyntiin yhdessä sopimus- ja hankintalakimiesten sekä projektien tuen kanssa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Tietosuoja koskevat vastuut on kirjattu seuraavissa asiakirjoissa: lautakunnan delegointipäätös rekisterinpitäjän tehtävistä 27.3.2018; toimialajohtajan päätökset 9.4.2018 ja 17.4.2018;

palvelukokonaisuuksien johtajien päätökset (liikuntaj 16.4., kultturij 16.4. ja 2.5.2018, hallintoj 17.4.2018, nuorisosiainj 2.5. ja 16.5.2018) sekä lakimiehen TVA (2018).

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tietosuojan vastuuhenkilönä toimii hallintopalveluiden päätöksenteon tuki-yksikössä työskentelevä lakimies. Toimialan tietosuojatyössä toimii yhteensä kolme henkilöä, jotka ovat tietosuojan vastuuhenkilön lisäksi tietoturvapäällikkö ja hallintosihteeri. Toimialan tietosuojatyössä on varsinaisesti kaksi henkilöä: tietosuojan vastuuhenkilö ja tietoturvapäällikkö.

Lakimies hoitaa osa-aikaisena (65 % vkotyöaika) tietosuojalakimiehen tehtäviä. Tietoturvapäällikkö on toiminut tietosuojan vastuuhenkilön sijaisena. Tietoturvapäällikkö on käyttänyt arviolta 30–40 % työajastaan tietosuojaan liittyviin tehtäviin, kuten tietosuojan esim. vaikutustenarviointeihin.

Palvelukeskusliikelaitos (Palke)

Tietosuojatyön vastuunjaosta ei ole kuluvana vuonna tehty erillispäätöksiä. Työn toteuttamiseen tarvittavat päätökset on tehty jo aiemmin.

Tietosuoja on Palvelukeskus Helsingissä osa tietoturvallisuutta. Tietosuojan vastuuhenkilön, turvallisuuspäällikön, ICT-päällikön, ICT-asiantuntijan, johdon suunnittelijan ja kehityspäällikön tehtäviin kuuluvat Palkessa tietoturvallisuuteen liittyvät tehtävät.

Palvelukeskusliikelaitoksessa (Palvelukeskus Helsingissä) tietosuojan vastuuhenkilönä toimii ICT-projektipäällikkö. Varahenkilöiksi on nimetty ICT-päällikkö ja turvallisuuspäällikkö. Tietosuojan vastuuhenkilöllä on käytettävissä työaika tarpeen mukaisesti. Tietosuoja-asioihin ei ole sidottu tiettyä prosenttimäärää työajasta. Aikaa on ollut riittävästi. Resursointi on järjestetty niin, että tietosuojan vastuuhenkilöllä on mahdollisuus käyttää tarvittava aika tietosuojaan. Tukena toimii tietoturvallisuusryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti. Ryhmään kuuluu vakainaisesti 7 jäsentä. Sijaisjärjestelyt ovat riittävät Palkessa.

Tietosuojatyö liittyy läheisesti henkilöstön työkäytäntöihin ja järjestelmä- ja projektipäälliköiden kehitystyöhön. Näissä tehtävissä toteuttamista rajoittaa sekä osaaminen että ajan puute.

Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)

Talpassa ei ole tehty varsinaisia päätöksiä tietosuojaa koskevasta vastuunajosta, mutta muuten on selvää, mitä vastuita kenellekin kuuluu. Talpan tietosuojan vastuut käyvät ilmi hallintosäännöstä ja organisaation mukaisista tehtäväkuvista sekä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan dokumenteista.

Tietosuojan kokonaisvastuu on tietohallintopäälliköllä. Tietosuojan vastuuhenkilöitä ovat tietohallintopäällikkö ja ICT-arkkitehti. Heidän varahenkilöinä toimivat suunnittelija ja ICT-asiantuntija. Tietosuojaan liittyviä tehtäviä on myös tietohallintosuunnittelijalla ja liittymäasiantuntijalla.

Tietopyynnöistä vastaavat suunnittelija ja tietohallintosuunnittelija, tietoturvaloukkauksista vastaavat puolestaan ICT-arkkitehti ja tietohallintopäällikkö. Varahenkilönä toimivat suunnittelija ja ICT-asiantuntija. ICT-arkkitehti vastaa tietosuojakoulutuksista. Vastuut on pääsääntöisesti kuvattu tehtäväkuvissa.

Tietosuojan vastuuhenkilöllä ja varahenkilöllä on käytettävissä työaika tietosuojaan liittyviin tehtäviin riittävästi, mutta prosenttiosuutta kokonaistyöajasta ei ole mahdollista määrittellä, sillä se vaihtelee.

Sijaisjärjestelyt ovat riittävät tietosuojan vastuuhenkilön ja muiden tietosuojatyöhön osallistuvien osalta.

Tietoturvaloukkaukset tunnistetaan nykyisin paremmin, ja tietoturvaloukkausten määrä on pienentynyt huomattavasti edellistä vuosista.

Tietosuojan vastuuhenkilöiden tehtäväkuvissa on erikseen mainittu tietosuojaan liittyvät tehtävät. Esihenkilöt on vastuutettu infotilaisuuksissa ja intrassa. Henkilöstö vastuutetaan perehdytyksissä, henkilöstöinfoissa ja työyhteisökokouksissa. Tietosuoja-asiat kuuluvat koko henkilöstölle ja vastuuta on korostettu siten, että se ulottuu myös työajan ulkopuolelle. Salassapitovelvollisuus on kaikissa työsojimuksissa. Tietosuojaan on kiinnitetty erityisesti huomiota lisääntyneessä etätyössä.

Tietoturvaloukkauksiin ja tietopyyntöihin on käytössä riittävästi henkilöstöresursseja.

Rakentamispalveluliikelaitos

Rakentamispalveluliikelaitoksen (Staran) johtokunta on siirtänyt liikelaitoksen toimitusjohtajalle tietosuoja ja tietoturvan järjestämistä koskevan päätösvallan 26.4.2018 (§ 69). Liikelaitoksen tietosuojan vastuuhenkilöinä toimivat hallintolakimies ja lakimies. Varahenkilöksi on kaupungin tietosuojatyöryhmälle ilmoitettu hankintalakimies.

Työaika tietosuojatyötehtäviin on käytettävissä riittävästi.

Sijaisjärjestelyt ovat olleet riittäviä ottaen huomioon muun muassa sen, että liikelaitoksen in-house-palvelutuotannossa käytettävien erilaisten tietojärjestelmien pääasiallinen käyttötarkoitus ei ole henkilötietojen kerääminen ja sen, että Staran järjestelmissä ei käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja.

Työterveysliikelaitos

Työterveysliikelaitoksen (jäljempänä Työterveys Helsingin) tietosuojan vastuuhenkilönä on toiminut palvelupäällikkö ja varahenkilöinä it-asiantuntija ja yksikönjohtaja. Asiakkaiden tietopyyntöjen käsittelystä vastaa ylläikäri ja sopimukseen liittyvistä tietosuoja-asioista hallintopäällikkö. Vastuut ja toimintaohjeet on kuvattu Työterveys Helsingin sähköisessä toiminnanohjausjärjestelmässä.

Tietosuojatehtävät on saatu hoidettua määräajassa.

Tietosuojaan liittyvät asiat käsitellään yhteisten palveluiden kokouksessa joka kolmas viikko. Tietoturvaloukkausilmoitukset ja niistä aiheutuneet toimenpiteet käsitellään kuukausittain johtoryhmässä. Korjaavista toimenpiteistä ja muista tietosuojaan liittyvistä asioista viestitään henkilöstölle tarvittaessa viikkoviestissä, yhteisessä Teams-kanavassa, sähköpostilla sekä toiminta- ja laatujärjestelmässä.

Tarkastusvirasto

Tietosuojaan vastuissa ei ole tapahtunut muutoksia edelliseen tietotilinpäätöskautteen verrattuna. Tarkastusvi-

aston tietosuojaan vastuuhenkilönä toimii kaupunkitarkastaja, joka toimii viraston controllerin varahenkilönä. Tietosuojaan vastuuhenkilön varahenkilönä toimii ICT-kaupunkitarkastaja. Vastuut on kirjattu tietosuoja-asioita hoitavien tehtäväkuvauksiin.

Työaikaa tietosuojatyötehtäviin on käytettävissä riittävästi.

Tarkastuslautakunnan toimivalta henkilörekistereitä koskevista asioista on siirretty tarkastusjohtajalle 10.12.2019 § 92.

4. Rekisteröidyn oikeuksien toteuttaminen tietosuoja-asetuksen mukaan

4.1 Rekisteröityjen informointi

Rekisterinpitäjän on toimitettava rekisteröidylle henkilötietojen käsittelyä koskevat tiedot. Tiedot on annettava tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä.

Rekisterinpitäjän on lisäksi helpotettava rekisteröidyn oikeuksien toteuttamista.

Helsingin kaupunki antaa rekisteröidyille tarvittavan informaation kaupungin internetsivuilla (hel.fi/tietosuoja). Sivulla annetaan yleisinformaatiota henkilötietojen käsittelystä Helsingin kaupungilla sekä kerrotaan rekisteröidyn oikeuksista ja niiden toteuttamisesta. Lisäksi sivuilla on tietosuojaselosteet, joissa kerrotaan henkilötietojen käsittelystä rekisteri- tai käsittelykohtaisesti.

4.2 Tietosuojaselosteet

Tietosuojatiimi aloitti keväällä 2023 tietosuojaselosteiden uusimistarpeen arvioinnin. Helsingin kaupungin selosteiden pohja ja laatimisen ohjeet olivat peruja tietosuoja-asetuksen voimaan tulosta, jotka oli laadittu rekisterikohtaisesti ja nimetty rekisterin mukaan rekisteriselosteiksi. Osana arviointia pyrittiin myös nykyaikaistamaan käsitteistöä, joista olennaisimpana tunnistettiin siirtyminen rekisteriselosteista puhumisesta tietosuojaselosteisiin.

Rekisteröityjen informointivelvollisuus on täsmentynyt niin EU-ratkaisuissa, tietosuojaneuvoston ohjeissa ja kansallisessa käytännössä. Näin ollen selosteiden uusimistarpeiden arvioinnissa on pyritty ensisijaisesti täydentämään nykyisten selosteiden pohjia ja ohjeita siltä osin, kuin niissä on havaittu puutteita kehittyneitä oikeustilaa vasten. Tämä on koskettanut ennen kaikkea informointia rekisteröityjen oikeuksista ja niiden toteuttamisesta.

Päivitystarpeiden kartoittamisessa ei lopulta tehty selosteiden ulkoasun ja esitystavan kannalta huomattavia muutoksia, mutta tavoitteena oli siirtyä pelkästä henkilötietojen käsittelyn selostamisesta rekisteröityjä lähei-

sempään, puhuttelevampaan tyyliin. Huolimatta siitä, että selosteet on sisällöllisiltä vaatimuksiltaan nyt ajantasaistettu, tietosuojatiimi jatkaa työtä erityisesti selosteiden laatimista koskevan prosessin sekä ohjeiden täsmentämisestä.

Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten rekisterien lukumäärät on lueteltu oheisessa taulukossa:

Toimiala/virasto/liikelaitos	Rekisterien lukumäärä				
	25.5.2018–31.12.2019	2020	2021	2022	2023
Kaupunginkanslia	25	30	34	41	41
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	12	15	16	18	32
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	19	19	20	20	20
Kaupunkiympäristön toimiala	55	58	59	59	61
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	31	34	37	40	45
Liikenneliikelaitos (HKL)	11	15	15	Ei tilastoida 2022 lähtien	
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	1	1
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	1	1	2	2	2
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	4	4	4	4	4
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	1	1	1	1	1
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	10	12	12	12	
Tarkastusvirasto	3	3	3	3	3
Kaupungilla yhteensä	172	192	203	201	210

4.3 Rekisteröidyn oikeuksiin liittyvät pyynnöt

Rekisteröidyillä on oikeuksia liittyen omiin henkilötietoihinsa ja niiden käsittelyyn. Rekisteröidyillä on muun muassa oikeus tietää käsitelläänkö hänen henkilötietojaan ja mitä henkilötietoja käsitellään sekä pyytää häntä koskevat tiedot itselleen. Lisäksi rekisteröidyillä on oikeus vaatia virheelliset henkilötiedot oikaistavaksi. Muita rekisteröidyn oikeuksia sovelletaan eri tavoin riippuen siitä, mikä on henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste. Esimerkiksi oikeutta tietojen poistamiseen ei sovelleta lakisääteisiin rekistereihin.

Rekisterinpitäjän velvollisuutena on helpottaa rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä ja varmistaa oikeuksien tehokas toteutuminen. Kaupunki informoi rekisteröidyn oikeuksista ja niiden toteuttamisesta verkkosivuillaan.

Jokaisella toimialalla, virastossa ja liikelaitoksessa on määriteltä henkilötietoihin kohdistuvien tietopyyntöjen käsittelyyn liittyvät prosessit ja vastuutahot.

Seuraavissa luvuissa luetellaan kunkin rekisteröidyn oikeuden osalta kullekin toimialalle, virastoon ja liikelaitokseen tulleiden pyyntöjen lukumäärät.

Kaupungilla on järjestelmiä, joissa rekisteröidyt itse hallitsevat, tarkastavat ja poistavat tietojaan. Nämä rekisteröityjen omat toimet eivät näy tilastoissa.

4.3.1 Oikeus saada pääsy tietoon, tietojen tarkastuspyynnöt

Henkilöllä, jonka henkilötietoja kerätään kaupungin palveluissa, on oikeus saada kaupungilta vahvistus siitä, että häntä koskevia henkilötietoja käsitellään tai että

niitä ei käsitellä. Rekisteröity voi pyytää jäljennökset omista tiedoistaan. Tämän voi tehdä sähköisesti kaupungin internetsivuilla tai palauttamalla paperilomake kaupungin kirjaamoon tai erikseen määriteltyjen toimialojen palvelupisteisiin.

Toimiala/ virasto/ liikelaitos	Pyynnöt 25.5.2018-31.12.2019	Kieläytymiset 25.5.2018-31.12.2019	Pyynnöt 2020	Kieläytymiset 2020	Pyynnöt 2021	Kieläytymiset 2021	Pyynnöt 2022	Kieläytymiset 2022	Pyynnöt 2023	Kieläytymiset 2023
Kaupunginkanslia	11	0	5	0	9	0	4	1	8	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	993	0	1168	5	1642	15	1378	81	1631	49
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	56	0	110	0	236	1	333	0	291	0
Kaupunkiympäristön toimiala	12	0	12	0	4	0	7	0	7	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	0	0	1	0	0	0	4	0	5	0
Liikenneliikelaitos (HKL)	0	0	4	0	1	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	Ei tilastoida 2022 lähtien		
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	3	0	0	0	3	0	8	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	0	1	0	4	0	4	0	12	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	43	0	8	0	23	0	20	0	9	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	2	0	10	0	5	0	11	0		
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Kaupungilla yhteensä	1117	0	1322	5	1924	16	1764	82	1976	49

4.3.2 Oikeus tietojen oikaisemiseen, oikaisupyynnöt

Henkilöllä on oikeus vaatia, että kaupunki oikaisee häntä koskevat epätarkat ja virheelliset henkilötiedot ilman

aiheetonta viivytystä. Vaatimuksen voi tehdä sähköisesti kaupungin internetsivuilla tai palauttamalla paperilomake kaupungin kirjaamoon tai erikseen määriteltyjen toimialojen palvelupisteisiin.

Toimiala/ virasto/ liikelaitos	Pyynnöt 25.5.2018-31.12.2019	Kieltäytymiset 25.5.2018-31.12.2019	Pyynnöt 2020	Kieltäytymiset 2020	Pyynnöt 2021	Kieltäytymiset 2021	Pyynnöt 2022	Kieltäytymiset 2022	Pyynnöt 2023	Kieltäytymiset 2023
Kaupunginkanslia	2	0	2	1	1	0	0	0	1	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	180	0	364	198	167	18	147	27	204	9
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	2	0	3	1	4	1	3	0	5	0
Kaupunkiympäristön toimiala	2	0	1	0	3	0	1	0	1	1
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneliikelaitos (HKL)	0	0	0	0	0	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	Ei tilastoida 2022 lähtien		
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	9	0	3	0	14	1	25	0	16	2
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	195	0	373	200	189	20	176	27	227	12

4.3.3 Oikeus tietojen poistamiseen, poistopyynnöt

Joissakin poikkeustapauksissa, esimerkiksi jos tietojen käsittely on perustunut henkilön suostumukseen ja henkilö peruuttaa suostumuksensa, henkilöllä on oikeus

saada tietonsa poistetuiksi eli tulla unohdetuksi. Oikeutta tietojen poistamiseen ei ole, jos käsittely perustuu kaupungin lakisääteisen velvoitteen noudattamiseen, liittyy yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseen tai kaupungille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseen.

Toimiala/ virasto/ liikelaitos	Pyynnöt 25.5.2018-31.12.2019	Kieltäytymiset 25.5.2018-31.12.2019	Pyynnöt 2020	Kieltäytymiset 2020	Pyynnöt 2021	Kieltäytymiset 2021	Pyynnöt 2022	Kieltäytymiset 2022	Pyynnöt 2023	Kieltäytymiset 2023
Kaupunginkanslia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	Muut- tama, tarkka tilastointi puuttuu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	7	0	2	2	1	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala	3	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneliikelaitos (HKL)	0	0	0	0	0	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	Ei tilastoida 2022 lähtien		
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	Noi 15	0	6	2	1	0	1	1	0	0

4.3.4 Oikeus henkilötietojen käsittelyn rajoittamiseen

Henkilöllä voi tietyissä tilanteissa olla oikeus pyytää henkilötietojensa käsittelyn rajoittamista siksi aikaa, kunnes hänen tietonsa on asianmukaisesti tarkistettu ja korjattu tai täydennetty.

Toimiala/ virasto/ liikelaitos	Pyynnöt 25.5.2018-31.12.2019	Kieltäytymiset 25.5.2018-31.12.2019	Pyynnöt 2020	Kieltäytymiset 2020	Pyynnöt 2021	Kieltäytymiset 2021	Pyynnöt 2022	Kieltäytymiset 2022	Pyynnöt 2023	Kieltäytymiset 2023
Kaupunginkanslia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneliikelaitos (HKL)	0	0	0	0	0	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	Ei tilastoida 2022 lähtien		
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.3.5 Oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä

Henkilöllä on oikeus henkilökohtaiseen, erityiseen tilanteeseensa perustuen milloin tahansa vastustaa henkilötietojensa käsittelyä silloinkin, kun käsittely perustuu yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseen tai kaupungille kuuluvan julkisen vallan käyttämiseen. Sama oikeus on silloin, kun käsittely perustuu rekisterinpitäjän tai kol-

mannen osapuolen oikeutettuun etuun. Tässä tapauksessa tietoja voidaan käsitellä edelleen vain, jos käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, jonka kaupunki voi osoittaa. Käsittelyä saa jatkaa myös, jos käsittely on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Vastustamisoikeus ei koske tilanteita, joissa henkilötietojen käsittely perustuu kaupungin lakisääteiseen velvoitteeseen.

Toimiala/ virasto/ liikelaitos	Pyynnöt 25.5.2018-31.12.2019	Kieläytymiset 25.5.2018-31.12.2019	Pyynnöt 2020	Kieläytymiset 2020	Pyynnöt 2021	Kieläytymiset 2021	Pyynnöt 2022	Kieläytymiset 2022	Pyynnöt 2023	Kieläytymiset 2023
Kaupunginkanslia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneliikelaitos (HKL)	0	0	0	0	0	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	Ei tilastoida 2022 lähtien		
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

4.3.6 Oikeus riittää automaattinen yksittäispäätös

Henkilöllä on oikeus olla joutumatta automaattiseen henkilötietojen käsittelyyn perustuvan päätöksen kohteeksi, jos päätöksestä aiheutuu hänelle oikeudellisia vaikutuksia tai se vaikuttaa häneen muulla vastaavalla tavalla merkittävästi. Tällaista automaattista päätöksentekoa on esimerkiksi profilointi.

Toimiala/ virasto/ liikelaitos	Pyynnöt 25.5.2018-31.12.2019	Kieläytymiset 25.5.2018-31.12.2019	Pyynnöt 2020	Kieläytymiset 2020	Pyynnöt 2021	Kieläytymiset 2021	Pyynnöt 2022	Kieläytymiset 2022	Pyynnöt 2023	Kieläytymiset 2023
Kaupunginkanslia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristön toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liikenneliikelaitos (HKL)	0	0	0	0	0	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	Ei tilastoida 2022 lähtien		
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	0	0	0	0		
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

5. Julkisuuslain mukaiset tietopyynnot

Henkilöllä on oikeus saada itseään koskevia tietoja sekä tietosuoja-asetuksen että julkisuuslain (laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta) nojalla. Lisäksi hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee eli asianosaisella, on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto

muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn.

Oheisessa taulukossa on lueteltu lukumäärät julkisuuslain perusteella saapuneiden omien tietojen pyynnöille ja asianosaisen tietopyynnöille:

Toimiala/ virasto/ liikelaitos	Omien tietojen pyynnot julkisuuslain nojalla 2021	Asianosaisen tietopyynnot 2021	Omien tietojen pyynnot julkisuuslain nojalla 2022	Asianosaisen tietopyynnot 2022	Omien tietojen pyynnot julkisuuslain nojalla 2023	Asianosaisen tietopyynnot 2023
Kaupunginkanslia	-	-	2	-	3	3
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	168	61	785	147	1425	141
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	44	15	181	32	491	40
Kaupunkiympäristön toimiala	-	-	4	9	1	9
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	Julkisuuslain mukaisia tietopyyntöjä yhteensä 10	-	24	1	23	4
Liikenneliikelaitos (HKL)	0	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	Ei tilastoida 2022 lähtien		
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	-	-	4	0	15	0
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0	1
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	-	-	-	-	18	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	-	-	6	5		
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	222	76	1006	194	1976	198

6. Tietopyynnot sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta ja Työterveysliikelaitoksesta

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain 11 §:n mukaan asiakkaalla on oikeus saada tietää, kuka on käsitellyt hänen tietojaan.

Lisäksi kuolleen henkilön elinaikana annettua sosiaali- tai terveyspalvelua koskevia tietoja saa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain

52 §:n mukaan perustellusta kirjallisesta hakemuksesta antaa sille, joka tarvitsee tietoja tärkeiden etujensa tai oikeuksiensa selvittämistä tai toteuttamista varten. Henkilön on mahdollista pyytää sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalta ja Työterveys Helsingistä lokitietojaan tai tietoja vainajasta. Oheisessa taulukossa on näiden tietopyyntöjen lukumäärät:

Toimiala/virasto/ liikelaitos	Lokitieto- pyyntöjen lukumäärä 2021	Vainajaa koskevien tieto- pyyntöjen lukumäärä 2021	Lokitieto- pyyntöjen lukumäärä 2022	Vainajaa koskevien tieto- pyyntöjen lukumäärä 2022	Lokitieto- pyyntöjen lukumäärä 2023	Vainajaa koskevien tieto- pyyntöjen lukumäärä 2023
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	254	126	421	152	399	152
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	5	-	5	1	7	0

7. Selosteet käsittelytoimista

Rekisterinpitäjän on ylläpidettävä selosteita käsittelytoimista (tietosuoja-asetuksen 30 artiklan mukaiset selosteet). Selosteet käsittelytoimista ovat yleisiä kuvauksia siitä, miten rekisterinpitäjä käsittelee henkilötietoja. Selosteet käsittelytoimista laaditaan kaupungin sisäiseen käyttöön sekä valvontaviranomaista varten. Toimialojen, virastojen ja liikelaitosten tietosuojan vastuuhenkilöt huolehtivat selosteiden laatimisesta. Selosteissa kerrotaan:

- rekisterin tai palvelukokonaisuuden nimi
- rekisterinpitäjä ja yhteystiedot
- tietosuojavastaava ja hänen yhteystietonsa
- henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset

- kuvaus rekisteröityjen ryhmistä
- kuvaus henkilötietoryhmistä
- vastaanottajaryhmät
- tietojen säilytysajat
- kuvaus teknisistä ja organisatorisista turvatoimista
- tieto henkilötietojen säännönmukaisista luovutuksista EU/ETA-alueen ulkopuolelle
- viittaus henkilötietojen käsittelijän kanssa solmittuun käsittelyä koskevaan sopimukseen.

Alla on lueteltu, mitä selosteita käsittelytoimista kullakin toimialalla, virastossa ja liikelaitoksessa on tehty.

Kaupunginkanslia

- Asian- ja asiakirjahallinta
- Antolainarekisteri
- Avustusrekisteri
- Etäneuvontapalvelu kansainvälisille osaajille
- Helsingin kaupungin aineistopankki
- Helsingin kaupungin digituen asiakasrekisteri
- Helsingin kaupungin edunvalvontatoiminnon rekisteri
- Helsingin kaupungin kuva-, video- ja ääniaineistojen rekisteri
- Helsingin kaupungin sisäinen kurssien- ja koulutusten osallistujarekisteri
- Helsingin kaupungin tietosuojavastaavan asiakasrekisteri
- Henkilöstöhallintorekisteri
- Henkilöstökassa
- Helsingin väestötietojärjestelmä
- Innovaatiohaaste nuorten liikkumisen edistämiseksi
- IT-palveluhallinnanrekisteri
- Julkisten työvoimapalveluiden asiakasrekisteri
- Kaupunkiakatemian viestinnän yhteystietorekisteri
- Kaupunkikonsernin omistajatietorekisteri
- Kaupunginkanslian asiakasviestinnän, markkinoinnin ja tilaisuuksienhallinnan rekisteri
- Kaupunginkanslian kirjastoasiakkuuksien hallinta
- Kaupunginkanslian tilaisuuksienhallinnan rekisteri
- Kaupunginkanslian viestinnän ja markkinoinnin rekisteri
- Kunnalliskalenteri
- Kykyviisari
- Käyttäjätunnusten hallinta
- Laskentarekisteri
- Ohjaamotoiminta
- Oikeuspalveluiden asiakasrekisteri
- Osallisuuden ja palautteiden rekisteri
- Palvelumuotoilun rekisteri
- Puoliso-ohjelman (Spouse Program) osallistujarekisteri
- Pääkaupunkiseudun toimipiste- ja palvelurekisteri
- Rekrytoinnin rekisteri
- Sisäisen ilmoituskanavan rekisteri
- Sähköisten asiointipalveluiden rekisteri
- Talouden ja toiminnan suunnittelun ja seurannan rekisteri
- Tilan- ja turvallisuudenhallinta
- Tilasto- ja tutkimustoiminnan tietorekisteri
- Työllisyyspalvelurekisteri
- Yksinyrittäjille myönnettävät avustukset COVID-19 -epidemia aiheuttaman tilapäisesti heikentyneen taloudellisen tilanteen vakauttamiseksi
- Yritystoiminnan tukeminen ja neuvonta sekä matkailuneuvontapalvelut

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

- läkkäiden palvelujen asiakasrekisteri
- Kotihoidon asiakasrekisteri
- Lapsiperheiden palvelujen asiakasrekisteri
- Lastensuojeluilmoitusten asiakasrekisteri
- Lastensuojelun rekisteri
- Perheoikeudellisten palvelujen asiakasrekisteri
- Potilasrekisteri
- Päihdepalvelujen asiakasrekisteri
- Työkäisten palvelujen asiakasrekisteri
- Vammaispalvelujen asiakasrekisteri
- Preventio Jyrää-hankkeen pilotin edistymisen seurannan ja raportoinnin rekisteri
- Pelastuslaitoksen sisäisten rekistereiden palvelukokonaisuus
- Pelastuslaitoksen ulkoisten rekistereiden palvelukokonaisuus

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

- Asiakas- ja sidosryhmäviestinnän rekisteri
- Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan rekisteri
- Opetusverkon käyttäjärekisteri
- Opintohallintorekisterit
- Oppilas- ja opiskelijahuolto
- Oppivelvollisuuden valvontarekisteri
- Perhepäivähoitajarekisterit
- Puhelinpalveluiden asiakasrekisteri
- Tilojen asukaskäytön asiakasrekisteri
- Vapaan sivistystyön rekisteri
- Varhaiskasvatuksen asiakasrekisteri

Kaupunkiympäristön toimiala

- Palvelut ja luvat -kokonaisuus
- Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
- Hallinto- ja tukipalvelut -palvelukokonaisuus
- Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

- Etsivän nuorisotyön asiakasrekisteri
- HAM näyttelylainarekisteri
- Helmet-kirjastojen asiakasrekisteri
- Kaupunginmuseon kokoelmanhallintarekisteri
- Kaupunginmuseon kuvapalvelurekisteri
- Kaupunginorkesterin kummiperherekisteri
- Kaupunginorkesterin teos- ja esitystietorekisteri
- Kaupunginorkesterin toiminnanohjausrekisteri (OPAS)
- Kirjastopalvelujen asiakastyöasema- ja tulostusrekisteri
- Kirjastopalvelujen infonäyttörekieteri
- Kirjastopalvelujen Kotikirjaston asiakasrekisteri (Kotikirjasto)
- Kirjastot.fi-emosivuston käyttäjärekisteri
- Kohdennetun nuorisotyön Luotsin asiakasrekisteri
- Kulttuuripalvelujen tilavaraus- ja asiakasrekisteri
- Liikuntapalvelujen asiakasrekisteri
- Liikuntapalvelujen vuokrauksenhallintarekisteri
- Nuorisoneuvoston vaalit (Ruuti)
- Nuorisopalvelujen harrastushakurekisteri
- Nuorisopalvelujen jäsenrekisteri
- Nuorisopalvelujen kesätyösetelirekisteri
- Nuorten ääni -toimitus
- Rastila Camping asiakasrekisteri
- RuutiGaala-henkilörekisteri
- Taidemuseon kokoelmahallintarekisteri (TAMU/Maria)
- Tapahtumien, kampanjoiden, arvontojen ja kilpailuiden osallistujatietorekisteri
- Tilanvaraus- ja tietokantarekisteri (Varaamo ja Respa)
- Toimialan palvelujen kuvauslupien ja kuvien julkaisulupien henkilörekisteri
- Vapaaehtoistyön rekisteri
- Venepaikkojen varausrekisteri
- Julkisen taiteen portfoliohaun rekisteri
- Palvelutarjotin
- Kulttuurin kummilapset
- Lukuvalmentaja Junior
- Nuorten aloiterekisteri
- Kirjastot.fi uutiskirjekrekisteri
- Leirikeskusten tilavaraukset
- Kuvan viestinnän ja markkinoinnin asiakas- ja sidosryhmärekieteri
- Nuorten kulttuuripassi
- Kirjaston lukuvalmentaja 2. aste
- Kansallisen E-kirjastohankkeen uutiskirje
- Harrastusten suomen mallin yhteystietorekisteri
- Nuorisovaalien vaalikone
- Liikuntapalvelujen liikuntaneuvonta
- Liikuntakouusauksen rekisteri

Kaupunkiympäristön toimiala

- Palvelut ja luvat -kokonaisuus
- Maankäyttö ja kaupunkirakenne -palvelukokonaisuus
- Hallinto- ja tukipalvelut -palvelukokonaisuus
- Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuus

Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)

- Palvelukeskus Helsingin uutiskirjerekisteri

Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)

- Talpa-tiedottaa
- Verkkokauppa
- RPA eli ohjelmistorobotiikka
- BT-monitor
- VismaSign, sähköinen allekirjoitus
- Palveluhallinta
- MepcoPro,

Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)

- Staran tuotannonohjauksen rekisteri
- Ajo-oikeus, ajolupakoulutus- ja ajoneuvonkäyttökisteri
- Staran Asiakasrekisteri
- Rakennustyömaiden työntekijöiden työmaarekisteri -palvelu

Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)

- Työterveyden potilastiedot

Tarkastusvirasto

- Lakisääteiset sidonnaisuusilmoitukset
- Tarkastusviraston tarkastusrekisteri
- Tarkastusviraston työajanseuranta

8. Tietoturva

Tietoturva liittyy läheisesti tietosuojaan. Rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetusta. Tietoturvatyötoimenpiteet, kuten käyttöoikeuksien hallinta ja käyttöoikeusrajoitukset, järjestelmälokukset, auditoinnit sekä kyky taata järjestelmien ja palveluiden jatkuva luottamuksellisuus, eheys, käytettävyys ja vikasietoisuus sekä kyky palauttaa nopeasti tietojen saatavuus ja pääsy tietoihin fyysisen tai teknisen vian sattuessa ovat teknisiä toimenpiteitä, joilla pyritään varmistamaan tietosuojan toteutuminen.

Kukin toimiala, virasto ja liikelaitos vastaa itse siitä, että tietoturvan taso niiden rekistereissä on riittävä. Lisäksi toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa on oltava nimetty vastuuhenkilö myös tietoturva-asioissa sekä riittävät sijaistajajärjestelyt.

Seuraavissa kappaleissa kuvataan kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta, miten tietoturvaa koskevat vastuut ja käyttöoikeushallinnan prosessit on toteutettu sekä minkä verran tietojärjestelmissä on ollut suunnittelemtomia käyttökatkoja, joilla on ollut merkittävää vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn.

8.1 Tietoturvaa koskevat vastuut toimialalla/virastossa/liikelaitoksessa

Kaupunginkanslia

Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus vastaa, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet ja valvoo velvoitteiden toteutumista sekä hyväksyy kaupunkikonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet (7.12.2022, 22. luku).

Näistä seuraa tietoturvatyötoiminnalle seuraavaa:

1. Tietosuojavelvoitteiden täyttämiseen tarvitaan tietoturvajärjestelyitä
2. Riskienhallinnan menettelyillä hallitaan myös tieto- ja ICT-riskejä

Kansliapäällikkö on tehnyt päätöksen 21.3.2022 § 68 koskien tiedonhallintaryhmän asettamista ja tiedonhallinnan kaupunkitason ohjaus- ja koordinoitavastuita. Päätös koskee myös eräitä tietoturvan vastuita. Päätöksen mukaan tietoturvaa ovat tekniset toimenpiteet tiedon ja toiminnan suojaamiseksi sekä organisatoriset toimenpiteet ja ohjeistukset, käsittäen muun muassa tiedonhallintalain 4. luvun mukaiset tehtävät.

Kaupunginkanslian strategiaosaston tietoturvapäällikkö koordinoi ja ohjaa kaupungin tietoturvaa. Asiakirjahallinnon tietoturvan ohjauksesta vastaa tiedonhallintapäällikkö. Tietoturvallisuusohjeiden ylläpitovastuusta, tiedonhallintaan liittyvän riskienhallinnan ja varautumisen vastuista vastaa tietoturvallisuuden kokonaisvastuussa oleva työntekijä.

Helsingin kaupungin tietoturvalinjauksista kansliapäällikkö on tehnyt päätöksen 22.6.2020 § 166.

Kaupunginkanslian toimintasäännön 1.1.2022 (kansliapäällikön päätös 16.12.2021, 267 §) mukaan strategiaosaston digitalisaatioyksikön vastuulla ovat kaupunkiyhteiset digitaaliset palvelut ja niihin liittyvät alustat ja ratkaisut, data- ja analytiikkaratkaisut sekä digitaalisen perustan infra- ja perustietotekniikan palvelut ja sovellukset. Näihin palveluihin sisältyvät myös kyberturvapalvelut. Digitalisaatioyksikköä johtaa digitalisaatiojohtaja.

Kaupunkistrategiayksikön vastuulla on kaupunkiyhteinen riskienhallinnan kehittäminen. Kaupunkistrategiayksikköä johtaa strategiapäällikkö. Kaupunkistrategiayksikössä kaupungin tietoturvapäällikkö ohjaa ja kehittää kaupunkiyhteistä tietoturvatyötoimintaa (100 % työajasta).

Strategiaosaston digitalisaatioyksikön tietoturva-asiantuntijan tehtävä on tukea muita asiantuntijoita erilaisissa tietoturvaan liittyvissä tehtävissä, sisältäen henkilöstön tietoturvakoulutuksen sekä -viestinnän järjestämisen yhdessä viestinnän ja koulutuksen asiantuntijoiden kanssa. Kaupunginkanslian strategiaosaston tietoturva-asiantuntija on toiminut kansliassa tietoturvatehtävissä kokopäiväisesti (100 % työajasta). Strategiaosaston tietoturva-asiantuntijan lisäksi useat muutkin kanslian työntekijät hoitavat tietoturvaan liittyviä tehtäviä. Kaupunginkanslian digitalisaatioyksikön asiantuntijoiden tehtäviin sisältyy tekniseen tietoturvaan liittyviä tehtäviä osana normaaleja tietohallinnon tehtäviä.

Kaupunginkanslian tiedonhallintayksikön johdolla on toteutettu tiedonhallintalain toimeenpanoa. Siihen on liittynyt myös tiedonhallintalakiin liittyvien tietoturvavelvoitteiden toimeenpano ja niiden toteutumisen seuranta.

Kanslian henkilöstöosaston it-koulutuksen konsultin tehtävään on sisältynyt tietoturvakoulutuksen järjestäminen koko henkilöstölle ja myös kaupunkikonsernissa. Vuonna 2023 järjestettiin 27 tietoturvakoulutustilaisuutta. Niihin osallistui 1416 osallistujaa koko kaupungista, yhteensä 284,7 opetuspäivän edestä.

Digitalisaatioyksikön ict-osaamiskeskuksen tietoturva-asiantuntijan palveluita ostettiin kaupungille 24 eri palvelutilaukseen.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Toimialan tietoturvaa johti 1.1-28.2.2023 ICT-palvelupäällikkö ja 1.3.2023 eteenpäin jatkuvat palvelut ja sovellustukiyksikössä työskentelevä tietoturvapäällikkö. Lisäksi toimialalla on tietoturva-asiantuntijana toimiva ICT-asiantuntija, joka oin toiminut tarvittaessa tietoturvapäällikön sijaisena tietoturva-asioissa.

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelut on asiakastietolain mukainen palvelunantaja ja velvollinen laatimaan asiakastietolain (703/2023) 77 §:n ja THL:n määräyksen 3/2024 mukaisen tietoturvasuunnitelman. Tietoturvasuunnitelman ylläpitovastuu on toimialan tietoturvapäälliköllä. Tietoturvasuunnitelmaa tarkistetaan, sekä päivitetään aktiivisesti tietoturvan ja tietosuojan yhteistyökokouksissa, järjestelmien vastuuhenkilöiden sekä kehityksen vastuuhenkilöiden kanssa.

Toimialan tietoturvapäällikkö osallistuu kaupungin digiturvallisuustyöryhmään, tietosuojatyöryhmään, sekä tarvittaessa Digitaalisen perustan ohjaus- ja johtoryhmiin ja hänen sijaisenaan työryhmissä toimii tietoturvaan erikoistunut ICT-asiantuntija. Toimialan ICT-palvelupäällikkö osallistuu kaupungin digitaaliseen johtoryhmään.

Tietoturvapäällikkö johtaa toimialan tietoturvatyötä ja tietosuojan osalta hallinnoi henkilötietojen suojaamiseen liittyviä teknisiä ja -hallinnollisia tietoturvatavoimia. Työtehtäviin sisältyy myös ICT-kehitystarpeiden tunnistaminen sekä prosessien, viestinnän, koulutuksen ja ohjeistuksen kehittäminen tietoturvan osalta.

Toimialan tietoturvatoiminnon vastuulla on kehittää ja ylläpitää toimialan tietoturvaa strategisella, taktisella ja operatiivisella tasolla. Tärkeimpiä jatkuvia prosesseja ovat

- tietoturvaan liittyvät vaatimusmäärittelyt
- teknisen ja hallinnollisen tietoturvan huomiointi tietosuojan vaikutustensarvionneissa ja tietosuojan tarkistuslistoissa
- tietoturvan kypsyysarviointit (tietoturvasuunnitelman vaatimuksia vasten)
- kypsyysarviointien ja kriittisyysluokittelun ohjaamana tehtävät tietoturvariskien arviointit
- kypsyysarviointien ja 3. osapuolen tekemien tietoturva-auditointien (tai hieman suppeampien tietoturva-arviointien) tilaaminen ja koordinointi yhteistyössä kehityksen ja järjestelmien vastuuhenkilöiden kanssa.

Tietoturvan kypsyys- ja riskiarviointia tehdään sekä pidemmän aikajänteen strategisella (kohdistuu palveluihin, prosesseihin ja koko organisaatioon) että lyhyemmän aikajänteen operatiivisella ja taktisella (järjestelmien kehitys- ja toteutus) tasolla.

Tietoturvapäällikön työn painopistealue on strategisella ja taktisella tasolla sekä tietoturvatiimin ICT-asiantuntijoiden (operatiivisella, ja osittain taktisella tasolla tapahtuvan) työskentelyn koordinoiminen.

Toimialalla tietoturvan ja tietosuojan vastuuhenkilöt, digitaalisen kehityksen julkipilviasiantuntijat, toteutus-, ratkaisu- sekä kokonaisarkkitehdit, palvelupäälliköt sekä eri kehityksen vastuuhenkilötekevät tiivistä yhteistyötä. Tietosuojalla ja tietoturvatiimillä, sekä digitaalisen kehityksen arkkitehdeillä ja julkipilviasiantuntijoilla on jatkuva, viikottain toistuva yhteis palaveri. Lisäksi yksittäisiä asiakysymyksiä käsitellään erillisissä palavereissa tarpeen mukaan.

Toimialan tietoturvan kokonaistason raportoidaan johdolle säännöllisesti eri yhteistyö- ja viikkopalavereissa. Sekä toimialan tietoturvan kokonaistason raportoinnissa, että yksittäisten järjestelmien ja toimintojen kypsyystason arvioinneissa käytetään CMMI-mallin mukaista kypsyystasoarviointia. Kypsyystasoarvioinnissa tietoturvasuunnitelman vaatimuksien toteutumisen kypsyyttä arvioidaan viisiportaisella asteikolla.

Pelastuslaitoksen tietojärjestelmän ja tietoaineiston suojaustasosta ja käyttöturvallisuusprosesseista vastaa tietojärjestelmän tai tietoaineiston omistajaksi nimetty pelastuslaitoksen viranhaltija/työntekijä. Esihenkilöt vastaavat siitä, että tietohallinnon ja tietojärjestelmien tai tietoaineistojen omistajien antamat tietoturvallisuusohjeet on koulutettu työntekijöille. Jokainen pelastuslaitoksen työntekijä on velvollinen noudattamaan asiakirjojen, tietoaineiston ja tietojärjestelmien turvaamisesta ja luokittelusta annettuja määräyksiä ja ohjeita.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Toimialan tietoturvasta vastaa tietoturvapäällikkö, joka toimii myös ICT-infrapalvelut-yksikön päällikönä. Lisäksi toimialalla on ICT-asiantuntija, jonka vastuualueena on tietoturva, ja joka toimii tietoturvapäällikön sijaisena tietoturva-asioissa.

Tietoturvapäällikkö osallistuu kaupungin digiturvallisuustyöryhmään sekä tietosuojatyöryhmään ja toimialan tietosuojatyöryhmään.

Tietohallinnon ICT-infrapalvelut seuraa tietoturvapoikkeamia, ajankohtaisia uhkia ja haavoittuvuuksia sekä tekee niiden pohjalta toimenpiteitä ja lisäksi tunnistaa tietoturvaan liittyviä kehitystarpeita ja koordinoi niiden toteuttamista.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla on erikseen nimetty päätoiminen tietoturvapäällikkö. Alkuvuodesta toimialalle rekrytointiin uusi tietoturvapäällikkö, joka aloitti tehtävänsä 2.5.2023. Tietoturvakehittämistä ja riskienhallintaa tehdään laaja-alaisesti toimialalla, kaupunkitasolla. Tietoturvapäällikkö osallistuu kaupungin digiturvallisuusryhmään ja tietosuojatyöryhmään. Toimialalla on erikseen organisaatioturvallisuudesta, tilaturvallisuudesta ja valmiudesta vastaavat henkilöt, ja turvallisuusyhteistyö toimialalla on tiivistä. Tietoturvapäällikkö koordinoi tietoturvan ja kyberturvallisuuden toimenpiteitä toimialalla ja muodostaa niiden yleiskuvan. Tietoturvapäällikkö raportoi toiminnasta tietohallinnon johdolle ja vuosittain myös toimialan johtoryhmälle. Tiedon ja järjestelmien omistajat vastaavat omista tiedoistaan ja järjestelmistään, hyödyntäen yhteistyötä tietoturvapäällikön kanssa. Tietoturvapäällikölle nimetään tarvittaessa sijainen jatkuvuuden hallinnan tai Verkostojohtamisen yksiköstä siten, että tietoturvalle on tarvittaessa aina yhteyshenkilö virka-ajan puitteissa.

Tietoturvapäällikkö on osallistunut tietosuojan vaikutustenarviointeihin vuoden 2023 aikana säännöllisesti ja auttanut projektipäälliköitä sekä järjestelmäomistajia tietoturvan parantamisessa. Tietoturvayhteistyötä on tehty aktiivisesti palveluntarjoajien ja järjestelmätoimittajien kanssa. Tietoturvapäällikkö esitteli vaikutustenarvioinnissa havaittuja jäännösriskejä vastuunalaisille viranhaltijoille.

Kaupunkiympäristön toimiala tilasi kolmannelta osapuolelta useita teknisiä tietoturvatarkastuksia ja tunkeutumistestauksia vuoden 2023 aikana kriittisiksi luokitelluille ICT-järjestelmille. Tarkastusten tulokset käytiin läpi järjestelmien kehittäjien kanssa. Haavoittuvuuksien ja puutteiden korjaamista seurataan säännöllisesti.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla päävastuu tietoturvan kehittämisestä ja hallinnasta on tietoturvapäälliköllä, joka käyttää tietoturvatyöhön 70–80 % työajastaan.

Tietoturvapäällikkö vastaa tietoturvan määrittelystä ja ohjeistuksesta sekä järjestää tietoturvakoulutukset. Toimialan sekä palvelukokonaisuuksien johto vastaa tietoturvasta omien palveluidensa osalta.

Yhteensä seitsemällä tietohallinnon henkilöllä on tietoturva osana tehtäväkuva: tietohallintopäällikkö, ICT-palvelupäällikkö, ICT-tuen päällikkö, tietoturvapäällikkö, ICT-projektipäällikkö, tietoliikenneasiantuntija ja ICT-erityisasiantuntija.

Tietoturvapäällikön sijaisena tietoturva-asioissa toimii ensisijaisesti ICT-kehityksen päällikkö ja tämän jälkeen tietohallintopäällikkö.

Toimialalla on toiminut tietoturvapäällikön vetämä kuu-sihenkinen tietoturvaryhmä, joka seuraa ajankohtaisia uhkia ja haavoittuvuuksia sekä tekee niiden pohjalta toimenpiteitä ja tämän lisäksi tunnistaa tietoturvaan liittyviä kehitystarpeita ja koordinoi niiden toteuttamista.

Palvelukeskusliikelaitos

Toimitusjohtajan päätöksellä turvallisuuspäällikkö vastaa tietoturvallisuudesta ja toimii tietoturvallisuusryhmän puheenjohtajana. Lisäksi tekninen tietoturvallisuus on sovittu jaetuksi vastuuksi turvallisuuspäällikön ja ICT-päällikön kesken.

Tietosuojan vastuuhenkilöllä on käytettävissä työaikaa tietoturvaan liittyviin tehtäviin riittävästi tarpeen mukaisesti. Tietosuojan vastuuhenkilön nimetty sijainen on ICT-päällikkö. Palkessa myös muilla kuin tietosuojan vastuuhenkilöllä on riittävästi aikaa tietosuojatyöhön. Myös sijaisjärjestelyt ovat riittävät tietoturvan vastuuhenkilön ja muiden tietosuojatyöhön osallistuvien osalta.

Vastuissa ei ole tapahtunut muita muutoksia verrattuna edelliseen tarkastelujaksoon 2023.

Palvelukeskus Helsingin tietoturvallisuudesta vastaa turvallisuuspäällikkö suoraan toimitusjohtajan alaisuudessa. Turvallisuuspäällikkö toimii tietoturvaa hallinnoivan ja valvovan tietoturvallisuusryhmän puheenjohtajana yhteistyössä ICT-päällikön kanssa. Ryhmään kuuluu seitsemän henkilöä. Tietosuoja on osa ryhmän tehtäväaluetta.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Tietoturvaa toteutetaan Talpan tietoturvasuunnitelmalla, joka on kaupungin tietoturvalinjausten mukainen. Tietoturvan vastuu jakautuu usealle henkilölle. Vastuujako on tietoturvasuunnitelmassa. Tietoturvasuunnitelma päivitetään vuoden 2024 aikana. Kehittämisen- ja koordinointivastuu on määrätty tietohallintopäällikölle, ICT-arkkitehdille ja IT-päällikölle.

Yhteistyö on sujunut hyvin niin Talpan kuin Kanslian, toimialojen ja liikelaitosten kesken. Talpasta on osallistuttu kaupunkiyhteisiin verkostoihin.

Rakentamispalveluliikelaitos

Tietoturvaa Starassa toteuttaa tietohallinto, Helsingin kaupungin tietoturvalinjausten ja -ohjeiden mukaisesti. Toimijoina tietohallinnossa ovat erityisesti tietohallintopäällikkö ja palvelupäällikkö, joka on nimetty kansliaan päin teknisen tietoturvan yhteyshenkilöksi. Tietohallinnossa muutkin asiantuntijat osallistuvat tietoturvan käytännön toteuttamiseen. Tehtävinä on seurata kaupunkitason linjauksia ja ohjeita, huolehtia Staran osalta tietoturva-asoiden toteutumisesta, sekä ohjeistaa ja tiedottaa liikelaitoksen henkilökuntaa ja johtoa tietoturvasta. Lisäksi

esimiehet vastaavat työntekijöidensä toiminnasta tietoturvaohjeiden mukaisesti. Starassa ei ole erityistä tietoturva-ryhmää, eikä Stara osallistu kaupunkitason ryhmiin.

Vaikutustenarvioinnit on tehty oman työn ohella.

Vastuissa ei ole tapahtunut muutoksia verrattuna edelliseen tarkastelujaksoon 2022.

Työterveysliikelaitos

Tietoturvaa toteutetaan kaupunkiyhteisten linjausten ja ohjeiden mukaisesti. Tietoturvallisuudessa päätoimijana Työterveyden IT-asiantuntija. Tietoturva-asioissa tarvittaessa on konsultoitu kaupungin tietoturvan asiantuntijoita. Tietoturvan- ja tietosuojan vastuuhenkilöt tekevät tiivistä yhteistyötä. Vastuunjaako ja tietoturvatoiminnan ohjaus on kuvattu tarkemmin tietoturvasuunnitelmassa.

Kuluneen vuoden aikana uusia hankintoja ja sopimuksia ei ole tehty, eikä siten vaikutustenarviointejakaan.

Tarkastusvirasto

Tietoturvaa toteutetaan kaupungin tietoturvalinjausten mukaisesti.

Viraston johdolla on kokonaisvastuu tietoturvan toteuttamisesta. Käytännön tietoturvatyöstä vastaa ICT-kaupunkitarkastaja. Tarkastusviraston tietosuojan vastuuhenkilönä toimiva kaupunkitarkastaja on tietoturvavastaavan varahenkilö. Vastuut on kirjattu tehtäväkuvauksiin. Jokainen tarkastusviraston työntekijä on velvollinen noudattamaan kaupungin tietoturvaohjeistuksia.

Työaikaa tietoturvatyötehtäviin on käytettävissä riittävästi.

8.2 Tietojärjestelmien käyttökatkot

Tietojärjestelmien suunnittelemattomien käyttökatkosten, joilla on ollut merkittävää vaikutusta henkilötietojen käsittelyyn, lukumäärät on lueteltu oheisessa taulukossa kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta:

Toimiala/virasto/liikelaitos	Käyttökatkosten lukumäärä				
	25.2.2018-31.12.2019	2020	2021	2022	2023
Kaupunginkanslia	0	2	2	2	2
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	0	0	1	0	
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	1	5	4	0	5
Kaupunkiympäristön toimiala	0	0	0	-	
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1	1	0	-	
Liikenneliikelaitos (HKL)	4	1	3	Ei tilastoida 2022 lähtien	
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	0	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	0	2	1	-	2
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	0	0	0	1	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	6	11	11	3	9

9. Tietosuoja koskevat vaikutustenarvioinnit

Tietosuoja koskevan vaikutustenarvioinnin tarkoituksena on tunnistaa, arvioida ja hallita henkilötietojen käsittelyyn liittyviä riskejä. Tietosuoja-asetuksen mukaan arvioinnin on sisällettävä vähintään järjestelmällinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista ja käsittelyn tarkoituksista, arvio käsittelytoimien tarpeellisuudesta ja oikeasuhteisuudesta tarkoituksiin nähden, arvio rekisteröityjen oikeuksia ja vapauksia koskevista riskeistä sekä suunnitellut toimenpiteet riskeihin puuttumiseksi. Vaikutustenarvioinnin tuloksena syntyy näkemys tarvittavista hallintakeinoista, joita tarvitaan pienentämään riskitasoa ja varmistamaan asetuksen vaatimusten toteuttaminen.

Helsingin kaupungilla on tehty omat vaikutustenarvioinnin työkalut, joihin kuuluvat:

- alkukartoitus
- vaikutustenarvioinnin työkalu -taulukko
- tietosuojan tarkistuslista.

Työkalut on julkaistu intranetissä ja kaupungin ulkoisilla verkkosivuilla (hel.fi/tietosuoja). Osana tietosuojatyötä on tunnistettu tarve sujuvoittaa ja yhdenmukaistaa tietosuojan vaikutustenarviointien tekemistä ja parantaa tehtyjen vaikutustenarviointien hallintaa, joten Helsingin kaupunki on ryhtynyt suunnittelemaan kilpailutusta digitaaliseen vaikutustenarvioinnin työkalulle. Selvitystyö on alkuvaiheessa ja tavoitteena on käynnistää kilpailutus vuoden 2024 aikana.

Tietosuojan vastuhenkilö neuvoo omaa organisaatiotaan vaikutustenarviointien tekemisessä, työkalujen käytössä ja tietosuojakysymyksissä. Hän ei kuitenkaan toimi vaikutustenarviointia tekevän ryhmän puheenjohtajana eikä hänen vastuullaan ole vaikutustenarvioinnin eteneminen.

Tietosuojan vastuhenkilö vie tiedot oman organisaationsa vaikutustenarvioinneista ja niiden etenemisestä yhteenvedotaulukkoon, jonka tietosuojatiimi julkaisee intranetissä. Tällä tavoin tietosuojatyöryhmän jäsenet ja koko kaupungin henkilöstö saavat tietää muiden organisaatioiden tekemistä vaikutustenarvioinneista ja voivat tarvittaessa hyödyntää niitä. Yhteenvedotaulukkoon lisätään oletuksena tiedot tehdyistä ja tekeillä olevista tietosuojan vaikutustenarvioinneista, mutta siihen voi lisätä tiedot myös tilanteista, joissa on tehty pelkkä alkukartoitus tai käytetty tietosuojan tarkistuslistaa, jolloin saadaan dokumentoitua, että jotakin asiaa on tarkasteltu tietosuojan kannalta.

Oheisessa taulukossa on lueteltu kaupungilla tehtyjen vaikutustenarviointien lukumäärät sekä alkukartoituksen ja tietosuojan tarkistuslistan käyttämisen lukumäärät kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta.

Toimiala/virasto/liikelaitos	Pelkkien alkukartoitusten lukumäärä				
	25.5.2018-31.12.2019	2020	2021	2022	2023
Kaupunginkanslia	-	-	3	5	0
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	-	-	0	0	1
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	-	-	7	6	0
Kaupunkiympäristön toimiala	-	-	7	1	3
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	-	-	2	0	0
Liikenneliikelaitos (HKL)	-	-	2	Ei tilastoida 2022 lähtien	
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	-	-	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	-	-	0	0	7
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	-	-	1	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	-	-	0	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	-	-	0	0	
Tarkastusvirasto	-	-	0	0	1
Kaupungilla yhteensä	-	-	22	12	11

Toimiala/virasto/liikelaitos	Tietosuojan vaikutustenarviointien lukumäärä				
	25.5.2018-31.12.2019	2020	2021	2022	2023
Kaupunginkanslia	4	11	20	19	9
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	4	33	41	21	20
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	12	6	3	2	1
Kaupunkiympäristön toimiala	1	6	5	6	11
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	2	3	8	3	4
Liikenneliikelaitos (HKL)	2	3	5	Ei tilastoida 2022 lähtien	
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	9	7	13	1	5
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	5	3	1	1	4
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	0	1	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	3	3	1	6	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	2	0	
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	42	75	100	59	54

Toimiala/virasto/liikelaitos	Tietosuoja tarkistuslistan käyttämisen lukumäärä				
	25.5.2018-31.12.2019	2020	2021	2022	2023
Kaupunginkanslia	-	5	6	19	5
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	-	1	0	1	0
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala		16	3	1	0
Kaupunkiympäristön toimiala	-	0	0	2	4
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	-	Ei dokumentoitu	0		0
Liikenneliikelaitos (HKL)	-	Ei dokumentoitu	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	-	0	0	0	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	-	0	0	0	3
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	-	0	0	0	0
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	-	Ei dokumentoitu	0	0	0
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	-	Ei dokumentoitu	0	0	
Tarkastusvirasto	-	Ei dokumentoitu	0	0	1
Kaupungilla yhteensä	-	-	9	23	13

10. Käsiteltävät henkilötiedot

Seuraavissa kappaleissa kuvataan, mitä henkilötietoja kullakin toimialalla, virastossa ja liikelaitoksessa pääsääntöisesti käsitellään sekä mille tahoille henkilötietoja luovutetaan ja millä perusteilla.

10.1 Käsiteltävät henkilötietoryhmät

Kaupunginkanslia

Pääsääntöiset henkilötietoryhmät, joita kaupunginkansliassa käsitellään, ovat henkilön nimi, henkilötunnus, yhteystiedot, asuinpaikka- sekä osoitetiedot, perhesuhdetiedot, edunvalvonta- ja huostaanottotiedot, palvelusuhde- ja palkkatiedot, työkokemusta, koulutusta ja muuta osaamista koskevat tiedot, pankkiyhteystiedot, lainan myöntöä ja hoitoa edellyttävät tiedot, yhteisön toimielimen jäsenyystiedot ja tiedot maksuhäiriömerkinnöistä sekä henkilön käytössä olevista laitteista, lisensseistä ja ohjelmistoista. Kaupunginkansliassa käsitellään lisäksi arviointi- ja palautetietoja sekä kyselylomakkeisiin annettuja vastauksia. Muutamassa kaupunginkanslian rekisterissä käsitellään rekisteröityjen kuvia, videoita ja videohaastatteluja.

Rekistereissä käsitellään erityisiä henkilötietoryhmiä kuten rotu tai etninen alkuperä, poliittinen mielipide, ammattiliiton jäsenyys ja terveyttä koskevat tiedot, kuten työtaturmiin sekä työ- ja toimintakykyyn liittyvät tiedot.

Edellisten lisäksi työllisyyden kuntakoikeilun yhteydessä käsiteltäviä henkilötietoja ovat tunniste- ja yhteystiedot, asiakkuuteen ja asiointiin liittyvät tiedot, koulutusta, työhistoriaa ja ammatillista osaamista koskevat tiedot, palvelutarvetta ja suunnitelmia koskevat tiedot, tiedot työtarjouksista ja esittelyistä työnantajille, palvelujen tarjoamisen edellyttämät terveydentila- ja muut tiedot, työvoimapolitiittiset lausunnot, tiedot työ- ja elinkeinohallinnon palveluista ja etuuksista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla käsitellään pääsääntöisesti asiakkaiden ja potilaiden nimiä, henkilötunnuksia, yhteystietoja sekä mm. terveyttä, sairautta ja sosiaalihuoltoa koskevia tietoja, palvelutarpeen selvittämistä koskevia tietoja, hoidon ja huollon järjestämiseen liittyviä hallinnollisia tietoja sekä laskutustietoja.

Erityisiä henkilöryhmiä koskevana tietoina käsitellään terveystietoja sekä henkilötietoja, joista ilmenee asiakkaiden seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen taikka rotu tai etninen alkuperä. Lisäksi kotimaisen lain-

säädännön mukaan salassa pidettävät sosiaalihuollon asiakastiedot vertautuvat erityisiin henkilötietoihin.

Pelastuslaitoksella käsitellään pääsääntöisesti työntekijöiden ja pelastuskoulun oppilaiden henkilötietoja, joita ovat muun muassa nimet, henkilötunnukset, sairausloma- ja poissaolotiedot, fyysisen työkyvyn tiedot, opiskelutiedot, yhteystiedot, osoitteet, puhelinnumerot ja ammattiliiton jäsenyys. Niiden lisäksi käsitellään pelastus- ja ensihoito-toimintaan sekä palotarkastustoimintaan ja varautumiseen liittyviä tietoja. Erityisinä henkilötietoryhminä käsitellään ensihoitotehtäviin liittyviä asiakkaiden terveystietoja.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla keskeisin rekisteröityjen ryhmä on lapset. Heidän henkilötietojaan on erityisesti pyrittävä suojaamaan, koska he eivät välttämättä ole tietoisia henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, seurauksista, asianomaisista suojatoimista tai omista oikeuksistaan.

Toimialalla käsitellään etenkin varhaiskasvatuksen asiakkaiden, oppilaiden ja opiskelijoiden henkilötietoja varhaiskasvatuksen ja koulutuksen järjestämiseksi sekä alle 18-vuotiaiden Helsingissä asuvien henkilöiden oppivelvollisuuden suorittamisen valvonnassa. Tyypillisiä henkilötietoryhmiä ovat

perus- ja yhteystiedot (esim. nimi, henkilötunnus, osoite, puhelinnumero, huoltaja/yhteyshenkilö) pois lukien turvakiellossa olevat, opiskeluun ja koulunkäyntiin liittyvät tiedot, oppilaan rooliin liittyvät tiedot (peruskoulun oppilas, kotiopetuksessa oleva, aineopiskelija, sairaalaopetus), opetussuunnitelma oppiaineineen, kursseineen, kurssivalintoineen ja arvosanoineen, varhaiskasvatussuunnitelmat, opetukseen liittyvät tiedot (muun muassa S2-opetus, erityinen tuki, maahanmuuttajien valmistava opetus, kieliohjelma, kielikyly- ja kaksikielinen opetus, katsomusaine), oppimisen ja koulunkäynnin tukemiseen liittyvät tiedot ja asiakirjat, todistuksiin ja aine-/kurssiarvosteluihin liittyvät tiedot, poissaolot ja tuntimerkinnot, kurinpidolliset asiat, oppilaskohtaiset muistiot, koulun ja kodin yhteistyön hallintaan liittyvät asiat, asiakkaan tulotiedot ja henkilöstötiedot.

Erityisiä henkilöryhmiä koskevana tietoina käsitellään uskonnollista tai filosofista vakaumusta sekä terveyttä koskevia tietoja. Oppilashuollon asiakirjat, kuten koulukuraattorin ja koulupsykologin asiakirjat, kuuluvat myös kasvatuksen ja koulutuksen toimialan käsittelemiin henkilötietoihin.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla käsitellään pääsääntöisesti henkilöiden yhteystietoja, kiinteistötunnuksia sekä henkilötunnuksia. Lisäksi toimialalla käsitellään esimerkiksi henkilötietoja käsittelevää kamerakuvaava, tapauskohtaisesti yksityiselämään liittyviä tietoja sekä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia terveystietoja. Muutosta edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna ei ole tapahtunut.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla käsiteltäviä henkilötietoryhmiä ovat pääasiassa asiakkaiden ja työntekijöiden nimet, osoitteet, yhteystiedot, puhelinnumerot ja sähköpostiosoitteet.

Erityisiä henkilötietoryhmiä on alle kymmenessä henkilörekisterissä, esimerkiksi etsivän nuorisotyön rekisterissä ja kohdennetun nuorisotyön Luotsin rekisterissä. Tiedoista löytyy muun muassa terveystietoja ja asiakasnuorten perheitä koskevia arkaluonteisia tietoja.

Myös henkilötunnustietoa käsitellään laskutukseen liittyen mm. tilavaraus- ja vuokraustoiminnassa. Henkilötunnustietoja löytyy yhteensä 17 henkilörekisteristä.

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskus Helsingissä käsitellään työntekijöiden tietoja, joita ovat muun muassa työntekijöiden nimet, henkilötunnukset, sairausloma- ja poissaolotiedot, yhteystiedot, osoitteet, puhelinnumerot ja ammattiliiton jäsenyys.

Lisäksi käsitellään sosiaali- ja terveystoimialan asiakkaiden ja potilaiden nimiä, henkilötunnuksia, yhteystietoja sekä muun muassa hoidon järjestämiseen liittyviä hallinnollisia tietoja, terveystietoja koskevia tietoja, palvelutarpeen arvioimista koskevia tietoja sekä laskutustietoja. Erityisiä henkilöryhmiä koskevat tietoina käsitellään terveystietoja.

Muutosta tilanteeseen ei verrattuna edelliseen tarkastelujaksoon 2022 ole tapahtunut.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Talpassa käsitellään muun muassa henkilötietoja mm. nimiä, henkilötunnuksia, sairausloma- ja poissaolotietoja, osoitteita, puhelinnumeroja ja edunvalvontajärjestöjäsenyyksiä.

Talpa käsittelee asiakkaansa puolesta myös arkaluonteista tietoa kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveystietoihin liittyvää tietoa.

Rakentamispalveluliikelaitos

Starassa käsitellään työntekijöiden tietoja, joita ovat muun muassa työntekijöiden nimet, henkilötunnukset,

sairausloma- ja poissaolotiedot, yhteystiedot, osoitteet, puhelinnumerot ja ammattiliiton jäsenyys.

Staran tuotantokäyttöön tarkoitetut sovellukset voivat sisältää sellaisia liikelaitoksen työntekijää tai sopimus-kumppania koskevia henkilötietoja, jotka voidaan yhdistää henkilöön joko suoraan (nimi, sähköpostiosoite, puhelinnumero, ajo-oikeus) tai välillisesti (paikannin, ajoneuvon rekisterinnumero). Tuotantokäyttöön tarkoitettujen sovellusten pääasiallinen käyttötarkoitus ei ole henkilötietojen käsittely.

Staran omat sovellukset eivät sisällä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilötietoja eivätkä kuntalaisten henkilötietoja, koska liikelaitoksen henkilötietoja sisältävät sovellukset on tarkoitettu sisäiseen tuotantokäyttöön.

Muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna ei ole.

Työterveysliikelaitos

Työterveys Helsingissä käsitellään kaupungin henkilöstön tietoja. Tavanomaisten henkilötietojen lisäksi erityisistä henkilötietoryhmistä käsitellään terveystietoja. Muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna ei ole.

Tarkastusvirasto

Tarkastusvirastossa käsitellään pääsääntöisesti työntekijöiden, asiakkaiden ja toimittajien tietoja, joita ovat muun muassa nimet, henkilötunnukset tai y-tunnukset ja yhteystiedot. Tiedot voivat koskea kuntalaista, kunnan työntekijää, luottamushenkilöä, yritystä, järjestöä/yhteisöä tai muuta viranomaista. Tarkastustyössä ei pääsääntöisesti käsitellä erityisiä henkilötietoja. Joihinkin tarkastuksiin saattaa liittyä erityisten henkilötietojen tarkastelua, mutta erityisiä henkilötietoja ei saa viedä tarkastusrekisteriin.

10.2 Henkilötietojen luovutukset

Kaupunginkanslia

Kaupunginkanslian keskeisiä vastaanottajatahoja ovat esitutkintaviranomaiset, tuomioistuimet, ulosottoviranomainen, verohallinto, työeläkevakuutuslaitokset, tilastokeskus, ammattiyhdistykset, pankkilaitokset, henkilöarvioiteja tekevät kaupungin sopimusyhtiöt, Työterveyslaitos, Helsingin yliopisto, Palmia, Palvelukeskus Helsinki, tapaturmavakuutusyhtiöt, Helsingin kaupunkikonsernin tytär- ja osakkuusyhteisöt ja Helsingin kaupungin muut rekisterit, Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassat, Työ- ja elinkeinoministeriö, KEHA-keskus, Valtiontalouden tarkastusvirastolle, poliisi, valtioneuvoston oikeuskanslerin ylläpitämään ilmoituskanavaan, ilmoittajansuojelulain 16 §:n mukaiset valvontaviranomaiset, Uudenmaan TE-toimisto.

Luovutukset perustuvat lainsäädäntöön tai tietoja luovutetaan rekisteröidyn suostumuksella.

Päättöspöytäkirjat pidetään nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät julkiset henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot poistetaan tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä. Salassa pidettäviä henkilötietoja ei julkaista yleisessä tietoverkossa.

Luovutuksensaajat on yksilöity rekisteriselosteissa.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Henkilötietoja luovutetaan sosiaali- ja terveystoimialalta mm. THL:lle, Kansaneläkelaitokselle, HUSille ja hyvinvointialueille. Luovutukset perustuvat pääsääntöisesti lainsäädäntöön. Tietoja voidaan joissain tapauksissa luovuttaa myös asiakkaan tai potilaan suostumuksella. Luovutusten lakiperusteet on todettu rekisteriselosteissa. Asiakastietojen luovuttamisesta kerätään luovutusloki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain mukaisesti.

Keskeisimpiä Pelastuslaitoksen tietojen luovutustahoja ovat Helsingin kaupungin lakisääteisiin työnantajaveloitteisiin ja pelastustoimen lakisääteisiin tehtäviin liittyvät asianmukaiset viranomaistahot.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Henkilötietoja luovutetaan kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta Opetushallituksen Varda- ja Koski-tietovarantoihin, IT-hakemistoihin ja IT-työympäristöihin kuten Wilmaan, Microsoft 365 Education ja Google Workspace for Education Fundamentals sekä Helsingin kaupungin taloushallintopalveluliikelaitokselle.

Oppilas- ja opiskelijatietoja voidaan luovuttaa muille opetuksen järjestäjille pyydettyä, jos ne ovat oikeutettuja tietojen saamiseen – tyypillinen tilanne on esimerkiksi oppilaan siirtyminen opetukseen toiseen kuntaan. Tietoja voidaan myös luovuttaa pyynnöstä muille viranomaisille ja terveydenhoidon ammattilaisille, jos ne ovat oikeutettuja tietojen saamiseen. Opintohallintorekistereistä siirretään oppilastietoja kouluterveydenhuollon järjestelmään kouluterveydenhuollon asiakkuuden perusteella.

Henkilötietoja luovutetaan tietopyyntöjen perusteella EU:n yleisen tietosuojalain perusteella henkilötietojen tarkistamista varten ja julkisuuslain mukaisesti tietopyyntöjen perusteella, mikäli pyytävä on oikeutettu pyytämiinsä tietoihin.

Tietoja voidaan luovuttaa historialliseen tai tieteellisen tutkimuksen käyttöön tutkimuslupien perusteella.

Oikeudet tietojen luovutukseen perustuvat lainsäädäntöön, sopimuksiin ja rekisteröityjen suostumuksiin.

Kaupunkiympäristön toimiala

Keskeisiä vastaanottajatahoja ovat oikeuslaitos, pelastuslaitos, poliisi, kunnallishallinto, Digi- ja väestötietovirasto, maanmittauslaitos ja eläkevakuutusyhtiöt.

Arkisto käsittelee tässä tarkoitettuja tiedonluovutuksia prosessin loppupäässä, kun toimialan (ja entisen viraston) aineisto on luovutettu arkistoitavaksi aineistoon merkityt salassapitovaatimukset huomioiden TOSin tai AMSin mukaan. Sisäisesti henkilötietojen luovutuksia on lähinnä palkkatositteiden muodossa HR:lle. Muuten arkiston tietopalvelu käsittelee sisäisesti palveluiden tietopyyntöjä arkistosta ja ulkoisia konsulttiasiakkaita lähinnä suunnittelutietojen/selvitysten luovutuksissa hankkeille julkisuus- ja tietosuojalainsäädäntö sekä kaupungin tietosuojaja- ja -turvaohjeet huomioiden.

Palvelut ja lupat -palvelun arkiston asiakaspalvelu luovuttaa julkista tietoa kaikille tahoille julkisuuslain mukaisesti henkilöitä tunnistamatta julkisuus- ja tietosuojalainsäädäntö sekä kaupungin tietosuojaja- ja -turvaohjeet huomioiden. Palvelut luovuttavat tietoa palautejärjestelmän kautta kaikille tunnistetuille vastaanottajatahoille erityisesti julkisuus- ja tietosuojalainsäädäntö sekä kaupungin tietosuojaja- ja -turvaohjeet huomioiden.

Paperiarkiston tietojen luovuttamista koskevat oikeudet on määritelty tiedonohjaussuunnitelmassa (TOS), arkistonmuodostussuunnitelmassa (AMS) sekä julkisuus- ja arkistolaisissa. Helsingin kaupungin Ahjo-järjestelmä ohjaa myös tietojen luovuttamista. Erikseen on avoimen datan julkaisu. Palvelusta/päätöksestä vastaava viranhaltija vastaa tietopyyntöihin. Salassa pidettäviä asiakirjoja luovutetaan, jos pyytäjällä on siihen lain mukaan oikeus.

Muutoksia verrattuna edelliseen vuoteen ei ole.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta ei ole säännöllisiä viranomaisluovutuksia. Kameratallenteita luovutetaan yksittäistapauksissa poliisille ja lainmuutoksen jälkeen myös vakuutusyhtiöille liikennevahinkotapauksissa

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskus Helsingistä ei tehdä viranomaisluovutuksia.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Tahot, joille henkilötietoja luovutetaan Talpasta, ovat Keva, Kela, verohallinto, vakuutusyhtiöt, ulosottovirasto, kaupungin valtuuttama perintätoimisto sekä kaupungin sisällä tarpeen mukaan esimerkiksi Talpan ulkoiset ja sisäiset asiakkaat.

Luovutukset dokumentoidaan Talpan tietojenkäsittelyprosessien mukaisesti. Tietojen luovutus tallentuu järjestelmien lokitietoihin.

Rakentamispalveluliikelaitos

Verohallintoviranomaisille lakiperusteisesti luovutettavia veronumero.fi-sovelluksen tietoja lukuun ottamatta Staralla ei ole muita keskeisiä tahoja, joille tietoja luovutettaisiin. Tietojen käsittely taltioituu sovellukseen lokitietoihin.

Muutoksia edellisvuoteen verrattuna ei ole.

Työterveysliikelaitos

Työterveys Helsinki luovuttaa tietoja lakien ja asetusten perusteella sekä henkilöille itselleen että terveydenhuol-

lon ja viranomaisten ja muiden tahojen kuten Kelan ja vakuutusyhtiöiden tarpeita varten.

Ylilääkäri vastaa tietosuoja-asetukseen perustuvista tietojen luovutuksista ja niiden dokumentoinnista. Muut luovutukset dokumentoidaan potilasasiakirjoihin. Luovutuksista jää lokitiedot järjestelmiin.

Muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna ei ole.

Tarkastusvirasto

Tarkastusvirastosta ei tehdä viranomaisluovutuksia.

11. Sopimukset ja hankinnat

Arvioitaessa tietosuoja-asetuksen asettamia veloitteita sopimusehtojen kannalta, lähtökohdaksi on otettava asetuksen asettama velvollisuus sopia henkilötietojen käsittelystä sopimuksella, kun joku muu (kuten kaupungin palveluntuottaja) käsittelee tietoja rekisterinpitäjän (kaupunki) puolesta. Se kohdistuu sekä rekisterinpitäjään että henkilötietojen käsittelemään. Tietosuoja-asetuksessa säädetään sopimisveloitteen lisäksi tietosuoja koskevan sopimuksen minimisisältö eli ne kohdat, joista ainakin tulee sopia.

Helsingin kaupungin tietosuojalinjauksissa (kaupungin hallitus 29.4.2019 § 287) on linjaus 8 koskien sopimuksia. Tietosuojalinjausten liitteenä on kaupungin malli rekisterinpitäjän ja käsittelemään väliseen sopimukseen liitettävästä tietosuoja- ja salassapitolitteesta, jossa on määritelty henkilötietojen käsittelyn edellytykset. Linjauksen 8 mukaan lähtökohtaisesti kaupungin sopimuksissa käytetään tämän mallin mukaista liitettä. Linjauksen mukaan tietosuoja- ja salassapitolite tai muut tietosuoja-asetuksen 28 artiklan vaatimukset täyttävät ehdot sisällytetään kaikkiin uusiin sopimuksiin, joiden perusteella käsittelemään käsittelee henkilötietoja kaupungin lukuun.

Kansliapäällikön tietosuojatyöryhmän asettamista koskevan päätöksen (viimeisin KP 1.6.2022 § 118) mukaisesti kaupungin tietosuojatyöryhmä asettaa tarvitsemansa alatyöryhmät. Tietosuojatyöryhmä päätti sopimuksia koskevan alatyöryhmän asettamisesta kokouksessaan

16.8.2018. Sopimusten alatyöryhmän tehtävänä on sopimusten osalta tukea tietosuojatyöryhmän työtä, jotta kaupungin sopimukset saadaan tietosuoja-asetuksen edellyttämälle tasolle. Alatyöryhmä käsittelee sopimukseen liittyviä kysymyksiä ja toimii keskustelu- ja yhteistyöforumina. Alatyöryhmä myös valmistelee kaupunkitasoisia linjausehdotuksia vietäväksi tietosuojatyöryhmään.

Kaupungilla on valmisteltu seuraavat apuvälineet ja mallit sopimustyöhön:

- tietosuoja- ja salassapitolite (perusversio)
- tietosuoja- ja salassapitolitteen mallin käyttöohje
- tietosuoja- ja salassapitolite (eng)
- tietosuojaliite (suppea versio)
- tietosuojaliite (eng)
- tietosuojaliitteen käsittelemään versio (kaupunki henkilötietojen käsittelemään)
- henkilötietojen luovutussopimus rekisterinpitäjien välillä
- vanhojen sopimusten tarkistuslista
- tietosuojaliitteen lähete
- sopimusmuutosmalli
- käsittelemään kuvaus -pohja
- yleiset tietoturvan ohjeet toimittajille
- Yhteisrekisteriliite (osapuolet ovat yhteisrekisterinpitäjiä)
- Tietosuojan ja tietoturvan vaatimus pohja
- Päivitetty käsittelemään kuvaus -pohja

12. Koulutukset ja ohjeistus

Rekisterinpitäjän on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetusta. Organisaatioon sisältyvät muun muassa koulutukset ja ohjeistukset, jota kaupungin henkilötietoja käsitteleville työntekijöille annetaan.

Seuraavissa luvuissa kuvataan kaupungilla tehdyt henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset ja ohjeistukset.

12.1 Henkilötietojen käsittelyä koskevat koulutukset

Kaikille kaupungin työntekijöille tarkoitettu DigiABC-koulutuskokonaisuus sisältää tietosuojan peruskoulutuksen.

Toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa järjestetään lisäksi omia tietosuojaan liittyviä koulutuksia. Seuraavissa kappaleissa luetellaan kullakin toimialalla järjestetyt koulutukset.

Kaupunginkanslia

Kanslian tietosuojan vastuhenkilö piti kirjaamolle koulutuksen tietosuojasta, sekä julkisuus- ja salassapitokysymyksistä syksyllä 2023.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Suun terveydenhuollon koulutuspäivillä pidettiin luento tietosuojan perusteista, osallistuneiden määrä ei ole tiedossa. Hopeatien ja Kannelmäen palvelutalojen henkilökunnalle on puolestaan järjestetty kaksi tietosuojakoulutusta, osallistujia molemmissa oli 25. Lisäksi toimialalla on järjestetty koulutus tietojen luovuttamisesta, johon osallistui 10 henkilöä. Tietosuojalakimies on kouluttanut tietosuojaosuuden monialaisesta yhteistyöstä sosiaalityössä järjestetyssä koulutuksessa, osallistujamäärä ei tiedossa. Lisäksi vuonna 2022 järjestettiin tutkimuslupiin liittyvä koulutus, jossa osallistujia oli 38.

Pelastuslaitoksen henkilöstö suorittaa pelastustoimen oman tietoturva- ja tietosuojatentin Koulumaalissa (Tietoturva I ja II). Pelastuslaitos ei ole järjestänyt erillisiä koulutustilaisuuksia vuonna 2023.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Tietosuojakoulutuksiin on panostettu vuoden 2023 aikana ja koulutuksia on järjestetty n. 10 kappaletta. Osa koulutuksista on ollut yleisiä koulutuksia koko hen-

kilökunnalle, osa koulutuksista sen sijaan on ollut rajattomia pienemmille yksiköille, jotta heidän kanssaan voidaan käydä heidän työtehtäviin liittyviä kysymyksiä tarkemmin läpi. Koulutusta on pidetty myös toimialan johdolle.

Kaupunkiympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla järjestettävässä hankintojen infotukiossa aiheena oli tietosuojan ja riskienhallinnan osalta vaikutustenarvioinnin työkalu sekä EU-US Data Privacy Framework.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Vuonna 2023 tietoturvakäytännön järjestämiin esihenkilöiden tietoturvakoulutuksiin on sisältynyt myös tietosuojaosio.

Palvelukeskusliikelaitos

Vuonna 2023 ei ole tietosuojan ja tietoturvan koulutuksia järjestetty. Uudet työntekijät perehdytetään aiheeseen kaupunkiyhteisellä tietosuojatentillä.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Talpan henkilöstö on velvoitettu suorittamaan DigiABC:n ja kaikilta uusilta työntekijöiltä edellytetään DigiABC:n suorittaminen. Lisäksi henkilöstöinfoissa on tiedotettu tietosuoja- ja tietoturvakäytännöistä. Esihenkilöille on annettu ajankohtaista infoa tietosuoja- ja tietoturvakäytännöistä.

Rakentamispalveluliikelaitos

Vuonna 2023 ei ole tietosuojan ja tietoturvan koulutuksia järjestetty. Uudet työntekijät perehdytetään aiheeseen kaupunkiyhteisellä tietosuojatentillä.

Työterveysliikelaitos

Tietosuojakoulutukseen ja siihen liittyvään tenttiin osallistui 118 työntekijää. Uuden työntekijän perehdytysprosessiin kuuluu DigiABC-koulutus ja siihen liittyvä tentti. Esihenkilö käy myös aina läpi Työterveyden oman tietosuojaohjeistuksen toimintajärjestelmästä.

Tarkastusvirasto

Vuonna 2023 ei järjestetty tietosuojan tai tietoturvan koulutuksia. Koko henkilöstö on suorittanut DigiABC-koulutuksen. Uusien työntekijöiden perehdytysuunnitelmaan kuuluu DigiABC-koulutus ja siihen liittyvä tentti.

12.2 Henkilötietojen käsittelyä koskeva ohjeistus

Toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa on myös omia ohjeita koskien henkilötietojen käsittelyä. Seuraavissa kappaleissa on lueteltu kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen omat ohjeet henkilötietojen käsittelystä sekä kuvattu, miten tietosuoja on huomioitu uusien työntekijöiden perehdyttämisessä.

Seuraavissa kappaleissa on lueteltu kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen omat ohjeet henkilötietojen käsittelystä sekä kuvattu, miten tietosuoja on huomioitu uusien työntekijöiden perehdyttämisessä.

Kaupunginkanslia

Kaupunginkansliassa noudatetaan henkilötietojen käsittelyssä kaupunkiyhteisiä ohjeita ja tiedonohjaussuunnitelmaa sekä kaupunginkanslian rekisteriselosteita. Joillakin osastoilla on lisäksi omia ohjeita, kuten Tietosuoja ja asiakirjojen julkaisuutta koskevat periaatteet henkilöstöasioissa ja Uhatun henkilön yhteystietojen salassa pitäminen sekä ohjeet kaupunkiyhteisen asianhallinnan rekisteritietojen ylläpitoon ja kirjaamiseen, joka sisältää myös henkilötietojen rekisteröinnin ohjeistuksen.

Perehdyttämisessä noudatetaan henkilöstöosaston ohjeita. Yksiköillä ja tiimeillä on lisäksi tehtäväkohtainen perehdytys. Kanslian kaikkien työntekijöiden tulisi suorittaa tietosuojatentti.

Työllisyyden kuntakokeilussa URA-järjestelmää käyttävät suorittavat kaupungin tietosuojatentin lisäksi Tietosuojan ABC julkishallinnon henkilöstölle – koulutuksen. Rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta ohjeistetaan myös Uudenmaan ELY-keskuksen oikeudellisen tuen laa-
timissa ohjeissa osana työvoimaviranomaisen työtä.

Työllisyyspalveluissa on laadittu ohje rekisteröidyn oikeuksien toteuttamisesta - tietoturvaloukkausten ilmoittamisesta - tietopyynnöistä työllisyyspalveluissa, jossa esitetään kootusti kaupungin julkisilla sivuilla, intranetissä ja TE-hallinnon ohjeissa esitettyä sisältöä. Ohjeen tarkoituksena on vähentää asiakastyötä tekevien hallinnollista työmäärää, sillä tiedon etsiminen useasta eri lähteestä on aikaa vievää.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Henkilötietojen käsittelyä koskevia pysyvais- ja toiminta-ohjeita on päivitetty vuoden 2023 aikana ja niiden päivitys jatkuu vuonna 2024.

Esihenkilöille painotetaan eri yhteyksissä tietosuoja-asioiden huomioimisesta jokaisen työntekijän perehdytyksessä. Uuden työntekijän perehdytysuunnitelmas-

sa on tietosuojaosio, jotta tietosuoja tulisi huomioitua palvelusuhteen alusta lähtien ja jokainen uusi työntekijä suorittaisi digi ABC:n

Pelastuslaitoksen uusien työntekijöiden täytyy suorittaa lisäksi pelastustoimen oma tietoturva- ja tietosuojatentti Koulumaalissa (Tietoturva I ja II). Tietosuoja kuuluu uuden henkilön perehdyttämiseen. Perehdyttäminen on esihenkilön vastuulla.

Henkilöstöä on muistutettu tietosuoja koskevista ohjeista esihenkilöviestin kautta vuoden 2023 aikana. Tärkeimpiä muistutuksen aiheita ovat olleet asiakas- ja potilastietojärjestelmän henkilöhaun käyttäminen ensisijaisesti henkilötunnuksella sekä tietosuojan vaikutusten arviointia ja puhelinasiointia asiakkaan kanssa koskevat ohjeet. Tärkeimmät sosiaali, terveys- ja pelastustoimialan tietosuoja koskevat ohjeet on koottu intranetin sotepe-sivuille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tietosuojaohjeistus on keskitetty Opehuone-sivustolle, joka on opetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstön "intranet". Kesällä 2023 aloitettiin Kaskoon oman tietosuojointran rakentaminen, mutta tämä projekti on toistaiseksi jäänyt kesken. Tietosuoja koskevia ohjeita ja määräyksiä julkaistaan myös toimialan menettelytapa- ja toimintaohjeissa sekä henkilöstön uutiskirjeissä. Palvelukokonaisuuksien ja hallinnon palveluiden intranetsivuilla on myös tietosuoja-aiheista sisältöä.

Tietosuojan peruskoulutus sisältyy kaikille pakolliseen digiABC-koulutukseen

Kaupunkiympäristön toimiala

Toimialalla on vaikutustenarvioinneista ohjeistus, joka jaetaan vaikutustenarviointeihin osallistuville ennen niiden aloittamista. Projektien tueksi on luotu lähinnä projektipäälliköille kohdennettu tietosuojan tsekkilista. Tietosuojakoulutus sisältyy henkilöstölle pakolliseen digiABC-koulutukseen ja on osa perehdyttämisohjelmaa.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Toimialan omia ohjeita ovat kirjastopalvelujen ja Hel-Met-kirjastopalvelujen käyttöpolitiikat. Pääsääntöisesti käytetään kaupunkiyhteisiä ohjeita.

Käyttö- ja salassapitositoumuksia ei ole.

Uusien työntekijöiden perehdytyksessä tietosuoja on huomioitu pakollisen kaupunkiyhteisen tietosuojatentin avulla.

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskus Helsingissä noudatetaan kaupunkiyhteisiä ohjeita. Lisäksi on omaa ohjeistusta, joka on Palve-

lukeskus Helsingin omilla intranetsivuilla, koskien mm M365-ympäristöön tallennettavaa tietoa.

Salassapitositoumus pyydetään jokaiselta, joka suorittaa tietosuojatentin. Tietosuojatentti ja salassapitositoumuksen hyväksyminen kuuluu tehdä jokaisen, joka Palvelukeskus Helsingissä käyttää tietokonetta työssään. Salassapitositoumuksia on tehty sama määrä kuin suoritettuja tietosuojatenttejä.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Käyttö- ja salassapitositoumusten hyväksyjiiä on noin 44 (esihenkilöiden lukumäärä).

Uudet työntekijät suorittavat DigiABC-tentin ja perehdytysaineistossa on lisäksi muuta tietosuojaan ja tietoturvaan liittyvää asiaa

Talpassa on käytössä perehdytyksen ABC, jossa tietosuoja ja tietoturva ovat omina kohtinaan. Näistä on linkit kaupungin tietosuoja- ja tietoturvasivuille.

Tietoturvaloukkauksista on tehty Talpan oma prosessikuvaus ja ohjeistus sekä opetusvideo.

Rakentamispalveluliikelaitos

Starassa noudatetaan kaupunkiyhteisiä ohjeita. Uudet työntekijät opastetaan tietosuoja-asioihin perehdyttämisoppaassa ja tarvittaessa tietosuojavastuuhenkilön antamalla neuvonnalla.

Muutoksia edelliseen vuoteen ei ole.

Työterveysliikelaitos

Työterveys Helsingissä noudatetaan kaupunkiyhteisiä ohjeita. Käytännön työtilanteiden sovellukset on kuvattu laatujärjestelmässä ja tietoturvasuunnitelmassa.

Koko henkilöstö, myös sijaiset, tekevät salassapitositoumuksen. Esihenkilöt perehdyttävät uudet työntekijät tietosuoja- ja tietoturva-asioihin ja tietosuojatentti on osa uusien työntekijöiden koulutusta.

Tarkastusvirasto

Tarkastusvirastossa noudatetaan kaupunkiyhteisiä ohjeita. Jokainen tarkastaja antaa vuosittain riippumattomuusvakuutuksen. Arviointi- ja tarkastustyöpaperien sähköisestä dokumentoinnista on annettu omat ohjeistuksensa.

13. Henkilötietojen tietoturvaloukkaukset

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jonka seurauksena henkilötietoja tuhoutuu, häviää, muuttuu tai niihin pääsee käsiksi ulkopuolinen taho, jolla ei ole oikeutta käsitellä tietoja. Tietoturvaloukkaus voi tapahtua vahingossa tai tahallisesti. Henkilötietojen tietoturvaloukkauksia ovat esimerkiksi tietojen lähettäminen väärälle henkilölle, kadonnut henkilötietoja sisältävä paperi, omaan työhön kuulumattomien henkilötietojen katselu, kadonnut muistitikku, varastettu tietokone tai murtautuminen henkilötietoja sisältävään järjestelmään.

Tietoturvaloukkauksen havainneen työntekijän tulee ilmoittaa havaitsemastaan tietoturvaloukkaukses-

ta välittömästi esihenkilölleen ja oman organisaation-
sa tietosuojaan vastuuhenkilölle. Vastuuhenkilön tulee ilmoittaa tietoonsa saamasta tietoturvaloukkauksesta välittömästi tietosuojavastaavalle ja apulaistietosuojavastaavalle tiketöintijärjestelmän kautta. Vastuuhenkilö huolehtii siitä, että asia tulee selvitettyksi organisaatiossa.

Oheisessa taulukossa on lueteltu tapahtuneiden tietoturvaloukkausten lukumäärät kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta:

Toimiala/virasto/liikelaitos	Tietoturvaloukkausten lukumäärä				
	25.5.2018-31.12.2019	2020	2021	2022	2023
Kaupunginkanslia	1	8	8	10	14
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala	172	193	275	295	277
Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	19	17	12	15	42
Kaupunkiympäristön toimiala	7	4	3	9	8
Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala	1	3	3	4	3
Liikenneliikelaitos (HKL)	1	0	0	Ei tilastoida 2022 lähtien	
Palvelukeskusliikelaitos (Palvelukeskus Helsinki)	4	0	5	3	0
Taloushallintopalveluliikelaitos (Talpa)	38	8	7	1	27
Rakentamispalveluliikelaitos (Stara)	0	2	0	1	2
Työterveysliikelaitos (Työterveys Helsinki)	1	1	8	17	11
Pelastuslaitos (seurataan osana sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialaa 2023 alkaen)	0	0	0	0	
Tarkastusvirasto	0	0	0	0	0
Kaupungilla yhteensä	244	236	321	355	384

Seuraavissa kappaleissa on kuvattu toimialoilla, virastoissa ja liikelaitoksissa tapahtuneet tyypillisimmät tietoturvaloukkaustapaukset, mikäli niitä on tapahtunut useita, sekä mahdolliset vahingonkorvausvaatimukset.

Kaupunginkanslia

Tyypillisimpiä tietoturvaloukkaustapauksia kaupunginkansliassa ovat tilanteet, joissa työllisyyspalvelujen asiakkaan tietoja on erehdyksessä merkitty toisen asiakkaan tietoihin. Työllisyyden kuntakokeilussa tietoturvaloukuksesta ilmoittaminen tapahtuu kaupungin ohjeistuksen mukaisesti esihenkilölle ja tietosuojan vastuuhenkilölle. URA-asiakastietojärjestelmän turvallisuuteen liittyvää tapahtumasta on tehtävä tietoturvaloukkausilmoitus myös KEHA-keskukselle, joka vastaa tietojärjestelmään liittyvistä rekisterinpitäjän velvoitteista.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan asiakkaille inkontinenssituotteita toimittavan Essity Oy:n alihankkija, joka huolehtii kyseisten tuotteiden kotiinkuljetuksesta, joutui elokuussa 2023 kyberhyökkäyksen kohteeksi. Tämän seurauksena arvioilta yli 9000 Helsingin sote-palvelun asiakkaan tietoja päätyi ulkopuoliselle taholle. Vuotaneita tietoja olivat asiakkaan nimi, puhelinnumero, sähköpostiosoite, postiosoite, tiedot tehdyistä tilauksista, ovi-koodi, jos se oli tallennettu järjestelmään ja henkilötunnus, jos se oli tallennettu järjestelmään. Helsinki sai asiasta tiedon 18.9.2023. Asiassa tehtiin viipymättä tietoturvaloukkausilmoitus tietosuojavaltuutetulle ja aloitettiin tapahtuneen selvitystyö yhdessä muiden asianosaisten organisaatioiden kanssa. Tietoturvaloukuksesta informoitiin asiakkaita Helsingin verkkosivuilla. Kun pystyttiin yksilöimään henkilöt, joiden tietoja tietoturvaloukkaus koski, heitä informoitiin henkilökohtaisesti kirjeellä.

Muuten Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on ollut yksittäisten asiakkaiden tietoihin liittyviä tietoturvaloukkauksia. Ne liittyvät sekä paperisten asiakirjojen käsittelyyn että henkilötietojen käsittelyyn tietojärjestelmissä.

Tyypillisimpiä paperisten asiakirjojen käsittelyyn liittyviä tietoturvaloukkauksia ovat olleet asiakastietoja sisältävän kirjeen lähettäminen sivulliselle, toimintayksikössä asiakirjan käsittely varomattomasti siten, että sivullinen on päässyt käsittelemään asiakirjaa ja asiakastietoja sisältävien dokumenttien ohjeiden vastainen hävittäminen.

Tietojärjestelmiin liittyvät tietoturvaloukkaukset olivat tyypillisesti rekisteröidyn tietojen hakeminen ohjeiden vastaisesti esimerkiksi nimihauulla, joka on johtanut väärän rekisteröidyn tietojen avaamiseen ja joissain tapauksissa myös tietojen kirjaamiseen väärälle henkilö-

lölle. Muita tyypillisiä tietoturvaloukkauksia ovat esimerkiksi asiakas- ja potilastietojärjestelmän työkorviestien ohjautuminen väärälle henkilölle.

Vahingonkorvausvaatimuksia on esitetty vuoden 2023 aikana kolme. Kaikissa tapauksissa vahingonkorvausta maksettiin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Tyypillisin tietoturvaloukkaus on ollut sähköpostin kaikkien vastaanottajien näkyminen vastaanottajakentässä silloin, kun niiden olisi pitänyt olla piilokopiokentässä. Samaa tapahtuu Wilma-viestien suhteen, vastaanottajajoukko saatetaan vahingossa valita liian laajaksi ja yksittäiselle huoltajalle tarkoitettu viesti menee laajemmalle joukolle.

Kaupunkiympäristön toimiala

Tyypillisimmät tietoturvaloukkaukset tarkastelujakson aikana ovat olleet sähköpostin lähettäminen väärälle vastaanottajalle ja henkilötietojen luvaton tai liian laaja julkaiseminen. Tiedossa ei ole vahingonkorvausvaatimuksia vuodelta 2023.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Tarkastelujakson aikana toimialalle ei ole tehty vahingonkorvausvaatimuksia.

Palvelukeskusliikelaitos

Tyypillisimmät ovat henkilötietojen asiantonta katselua.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Tyypillisimmät ovat virheelliseen osoitteeseen lähetetyt tai väärä dokumentti.

Tarkastelujakson aikana toimialalle ei ole tehty vahingonkorvausvaatimuksia.

Rakentamispalveluliikelaitos

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole todettu tietoturvaloukkauksia.

Työterveysliikelaitos

Tavallisimmat tietoturvaloukkaukset liittyvät dokumenttien lähettämiseen suojatussa sähköpostissa tai sähköisessä asioinnissa väärälle henkilölle. Lisäksi potilastietojärjestelmässä on mm. kopioi-liitä toiminnolla liitetty väärä tietoja potilaskertomukseen.

Korvausvaatimuksia ei ole tullut.

Tarkastusvirasto

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole ollut tietoturvaloukkauksia eikä näihin liittyviä korvausvaatimuksia.

14. Valvontaviranomaisten selvitys- ja tietopyynnöt

Tietosuojavaltuutettu on Suomen kansallinen valvontaviranomainen, joka valvoo tietosuojalainsäädännön noudattamista. Tietosuojavaltuutetun toimisto saattaa lähettää rekisterinpitäjille selvityspyynnöitä esimerkiksi tilanteissa, joissa on tietosuojavaltuutetun toimistolle ilmoitettu tietoturvaloukkauksesta ja siitä tarvitaan selvennystä.

Seuraavissa kappaleissa on lueteltu kunkin toimialan, viraston ja liikelaitoksen osalta, onko niille tullut tietosuojavaltuutetun toimistolta selvitys- tai tietopyyntöjä.

Kaupunginkanslia

Selvityspyynnöitä on tullut yksi kappale, joka koski kaupungin osallistuva budjetoinnin (Omastadi)-palveluun liittyvää tietoturvaloukkasasiaa.

Lisäksi tietosuojavaltuutettu kuuli Helsingin kaupunkia kansliapäällikön henkilötietojen kansainvälisiä siirtoja koskevia päätöksiä (Microsoftin M365-palvelujen käyttöönotto Helsingin kaupungilla 12.10.2022 § 196 ja Henkilötietojen ja salassapidettävien tietojen maantieteellistä sijaintia ja siirtoa koskevat edellytykset 12.10.2022 § 195) koskevassa asiassa, jota koskevan selvityspyynnön Helsingin kaupunki oli vastaanottanut vuonna 2022.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Toimialalle on tullut kuusi selvityspyynnöitä tietosuojavaltuutetun toimistosta vuonna 2023. Näistä yksi koski rekisteröidyn potilastietojen poistamispyynnöitä Omaolo-palvelusta EU:n yleisen tietosuojasetuksen 17 artiklan nojalla. Tietosuojavaltuutettu pyysi selvitystä, oliko rekisterinpitäjä antanut poistamispyyntöön ratkaistun tietosuojasetuksen 12 artiklan kuukauden määräajassa, ja olivatko poistettavaksi pyydetty tiedot potilastietojen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia.

Eduskunnan oikeusasiamieheltä tuli yksi selvitys- ja lausuntopyyntö. Selvitys- ja lausuntopyyntö koski menettelyä tietopyyntöjen käsittelyssä ja erityisesti julkisuuslain mukaisen määräajan noudattamista.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Vuonna 2023 toimialalle on tullut neljä selvityspyynnöitä tietosuojavaltuutetun toimistosta.

Kaupunkiympäristön toimiala

Toimialalle on tullut vuonna 2023 yksi selvityspyyntö tietosuojavaltuutetun toimistolta koskien rekisteröidyn tarkastamis- ja oikaisupyynnöitä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

12/2022 pääkaupunkiseudun kaupungit saivat tietosuojavaltuutetulta huomautuksen Google Analytics -tilastointitoiminnon käyttämisestä HelMet -kirjastopalvelussa. Tämän seurauksena tietosuojavaltuutetun toimiston pyynnöstä on toimitettu selvitys HelMetissä käytetyistä evästeistä 02/2023. Asiasta ei ole kuulunut mitään tämän jälkeen, mutta ilmeisesti asia on edelleen vireillä.

Palvelukeskusliikelaitos

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole ollut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole ollut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä.

Rakentamispalveluliikelaitos

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole ollut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä.

Työterveysliikelaitos

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole ollut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä.

Tarkastusvirasto

Tarkasteltavana ajanjaksona ei ole ollut valvontaviranomaisen selvitys- tai tietopyyntöjä.

Helsinki

Julkaisija:

Helsingin kaupunki
kaupunginkanslia

Työryhmä:

Tietosuojatyöryhmä

Lisätietoja:

hel.fi/tietosuoja
tietosuoja@hel.fi